

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

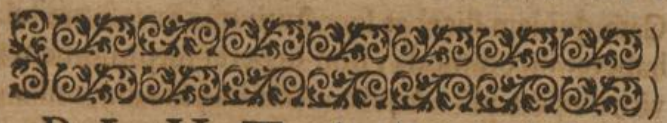
An seni gerenda sit respublica

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

PLVTARCHI

Commentarius, an seni gerenda sit respublica.

OVIMVSTE, mi Euphanes, Pindari, cuius laudator es, dictum illud tanquam probabiliter ac recte enunciatum in ore frequenter habere:

Instituto certamine Prætextus aliquis virtutem

In altis tenebras deiecerit.

Quando autem cunctatio & mollicies à certaminibus nos auocans civilibus cum plurimas alias præscriptiones vsurpant, tum vltimam hanc quasi à sacra (quod dicitur) linea adducunt senectutis excusationem, eaque cum primis honestos nostros conatus retundere atq; deterrere nituntur, dum persuadere volunt quendam esse convenientem non athleticum tantum, sed etiam civilis decursus terminum atque conclusionem: quæ mecum identidem de senili reipublicæ administratione ratiocinor, ea tecum quoque mihi communicanda sum arbitratus. vt neuter nostrum quem hactenus vna longum tenuimus cursum deserat: neve civilem vitam, quasi æqualem & consuetudine nobis devinctum amicum, omittat, ad aliamque transeat inuisitatum, & cuius consuetudini ac familiaritati parandæ tempus non suppetat: sed in eo persistamus quod à principio institueramus, eundemque viuendi & honeste viuendi finem faciamus: nisi velimus in exiguo quod superest vite spacio ostendere, longam, quam exegimus, ætatem à nobis fuisse nulla præclara in re consumtam. Non recte is, qui Dionysio dixit tyrannidem pulcrum esse sepulcrum, sed hæc illi tanto perfectiorem parauit miseriam. & Diogenes melius, qui cum postea temporis filium eius Corinthi videret priuatum de tyranno factum: Quam indignam, aiebat, te ipso vitam agis. non enim hic te libere actuto viuere conueniebat, sed in patria arci tyrannicæ inclusum exemplo patris tui consenscere. At respublica popularis ac legitima viro, qui ita eam gerit, vt non minus pareat vtiliter quam imperet, pulcrum re vera ornamentum gloriæ viuendo partam morti ac funeri parit. Ea enim, vt Simonides ait, vltima subit terræ. nisi si qui sunt quorum ante corpus emoritur humanitatis honestatisque studium, priusque elanguescit pulchritudo, quæ necessariorum rerum appetitio, quorum animi facultatem ad agendum destinatam ac diuinam corporea & affectibus obnoxia habent imbecillioem. Neque vero nobis audiendi sunt, qui omnibus aliis rebus, solo lucro faciundo nos non defatigari aiunt, sed & Thucydidis sententia in meliorem partem accipienda est: itaque statuendum, non modo honoris studium non consenscere, sed multo minus communitatis atq; reipublicæ: quod apes etiam & formicæ conseruant vsque ad finem. Nemo enim vnquã vidit apem senectute in fucum degenerasse: quod à civilibus quidam vitis exigunt, vt vigore ætatis præterlapso domi desideant, cibumque conquirant & reponant, ocioque patientur

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτεύεον.

ΤΙ μὲν, ὦ Εὐφάνης, ἐπαγνέτης ὢν Πινδαρου, πολλάκις ἔχης ἀφ' ἑσέως, ὡς εἰρημῶν δὲ καὶ πιθανῶς ἔστω αὐτῷ, Τιμηρῶν ἀγῶνων πρὸς φασὶς ἄρετῶν εἰς ἀπὺ ἐβόλε σέσπον, ἐκ ἀγροῦ μὲν. ὅτι δὲ πλείστας αἰ πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀγῶ-

νας ἀποκνήσεις καὶ μαλακίαν πρὸς φασὶς ἔχουσαι, τελευτάαν ὡς ἄρ' αὐτῷ ἱεραῖς ἐπαγνέσειν ἡμῖν ὁ γῆρας, καὶ μάλιστ' αὐτῷ φιλότιμον ἀμβλυῶν καὶ δυσωπεῖν δοχεύσαι, πείθοισιν εἶναι ἵνα πρὸς πρὸς σέσπον δὲ δὴ τῆς μόνον ἀλλὰ καὶ πολιτικῆς πρὸς φασὶς οἴομαι δεῖν ἂν πρὸς ἐμῶν ἐκείσπον λογίζομαι, καὶ πρὸς σε διελεθῆν πρὸς τῆς πρὸς φασὶς πολιτικῆς ὅπως μὲν ἄλλοις ἀπολείψῃ τ' μακρὰν σπουδῆν μέγιστον δὲ πρὸς φασὶς πρὸς φασὶς, μὲν δὲ τ' πολιτικὸν βίον, ὡς ἄρ' ἡλικιώτῳ καὶ συνήθει φίλον ἀπορρίψας, μεταβάλλῃ πρὸς φασὶς ἀσπυῆσπον, καὶ χρόνον σέσπον ἔχοντα σπυῆσπον ἡμέρας καὶ οἰκείον· ἀλλ' ἐμῶν μὲν οἷσ' ἂν πρὸς φασὶς πρὸς φασὶς εἰλόμεθα, ταῦτ' ἔστω καὶ τῆς καλῶς ζῆν ποιησάμενοι πρὸς φασὶς εἴγε δὴ μὴ μέλλοιμεν ἐν βραχεῖ τὰς λειπομῶν τ' πολὺν ἐλέγχειν χρόνον, ὡς ἔστω σέσπον καλῶς μάλιστα ἀπληροῦν. οὐ γὰρ ἡ τυραννίς (ὡς ἄρ' εἶπε Διογέσιος) καλὸν ἐπιτάφιον· ἀλλ' ἐκείνῳ γὰρ τῷ μοναρχίῳ μετὰ τῆς ἀδικίας, τότε μὴ παύσασθαι, συμφορὰν τελεωτέραν ἐποίησε καὶ κατὰ Διογέσιος ὑστερον ἐν Κορίνθῳ τ' ὑὸν αὐτῷ θεασάμενος ἰδιώτῳ ἐκ τυραννίου γεγηρημένον, ὡς ἀναξίως (ἔφη) Διονύσιε σε αὐτοῦ πρὸς φασὶς. οὐ γὰρ ἐν ταῦτά σ' ἐμὴν ἡμῶν ἐδὲ ζῆν ἐλθὲν πρὸς φασὶς καὶ ἀδελφῶν, ἀλλ' ἐκείσ' οἷσ' τυραννείοις εἴχατα κερδομηρῶν, ὡς ἄρ' ὁ πατήρ, ἀγρὸς γῆρας εἴχατα εἴωσαι· πολιτεία δὲ δημοκρατικὴ καὶ νομιμὸς ἀνδρὸς εἰρησμένου παρέχειν αὐτὸν οὐχ ἡτῶν πρὸς φασὶς ὡφελίμους ἢ πρὸς φασὶς, καλὸν ἐπιτάφιον, ὡς δὴ πρὸς φασὶς τῷ ἀπὸ τῆς βίου δόξαι τὰς θανάτῳ πρὸς φασὶς. Τοῦτο γὰρ ἔχασπον δύεται κατὰ γὰρ, ὡς φησὶ Σιμωνίδης. πλὴν ὢν πρὸς φασὶς πρὸς φασὶς φιλότιμον, καὶ πρὸς φασὶς πρὸς φασὶς ἀναξίως ἐπιθυμίας ὁ τῷ καλῶν ζῆλος, ὡς τὰ πρὸς φασὶς μέρη καὶ τῆς ψυχῆς ὀξυτηρότερον τῷ παθητικῶν καὶ σωματικῶν ἐχούσης. ὅσ' ἔστω λέγειν καλὸν, ὅσ' ἔστω χεῖρα τῷ λεγόντων, ὡς κερδαίνοντες μόνον οὐ χροπῶμεν. ἀλλὰ καὶ ὁ τῷ Οὐκυδίδου πρὸς φασὶς ἐπὶ ὁ βέλπιον, μὴ ὁ φιλότιμον ἀγῶν μόνον ἡγεμῶν, ἀλλὰ μάλλον ὁ κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν· ὁ καὶ μύρμηξιν ἀγρὸς τέλους πρὸς φασὶς καὶ μελίτῳ. ὅσ' ἔστω γὰρ οἶδεν ἔστω γῆρας κηφῶνα ἡγεμῶν μελίτῳ, ὡς ἄρ' ἐνίοι τῶν πολιτικῶν ἀξιοῦσπον, ὅσ' ἔστω πρὸς φασὶς σπυῆσπον, οἷσ' οἰσπουμῶν καὶ πρὸς φασὶς ἀποκείσθαι, κατὰ φασὶς οἶδ' ἔστω πρὸς φασὶς τῷ πρὸς φασὶς πρὸς φασὶς σπυῆσπον πρὸς φασὶς.

ο γαρ Κάτων ελεγε οτι πολλας ιδιαις εχονη πα γηρα κηρας
ου δει τιμω απο της κακίας εκαντας επαγαν αιμαυιν. πολλων
η κακων σδεμας ητιον αποραζια και δελια και μετα
κία, καταχμυοιοιν ανδρα παρεσούτω, εκ πολιτικων
δεχων καταδουλορον εις οικουεια γαυακων, η κατ' α
ρηθι φοραντα καταμητειας και θειας. Ο δ' Οιδι
ποις ποδ και τα κλην ανιγματα; Ο μιν γαρ εν γηρα πολι
τειας αρχεσται, η μη παρτερον, (ως παρ Επιδριδω λε
γροι καταχρημητντα νεδρια, δε εχεσται γερντα με πεν
τηκντα ετη, ουτ' αν οτω μακραν η συμβεβηκην ησυχια
αποτεμνον, εμβολην εαυτον εις αγωνας και αρολιας, ανηθη
και αγυμνασον οντα, η μητε παραγμασιν ενομιληκτα πο
λιτικαις, μητε ανθεσποις) ισως αν απωμωω λινι παρα
χοι ο της Πυθιας ειπειν, Ο ψε μ ηλθεσ δεχλω και δη
μαγωγια διζημυοσ, και παρ ωσαν φρατηριας κωπης θυρα.
ως παρ υς ατεροτεροσ αν νικτωρ επικωμοσ αφιγμενοσ η
ξενοσ, ου τοπον σδε χωσαν, δηα βιον, ου μη πεπειρασαι, μα
παλλατων. Ο γαρ, πολισ ανδρα διδασκει, και Σιμωνιδω,
δηητες εστιν επι τω επι χρονον εχοντων μεταδιδαχθωαι
και μεταμαθην μαθημα, δε πολλων αγωνων και παρα
γματων μολις εκπονουμνον αν παρ ενχαρω φυσεωσ επι
λαβηται, και πονον εσεχειν και δυσημερια δυχλωσ δυ
ναμυοσ. Ταυτα δε εστι της μη κακωσ λεγεσται παρσ τ' αρ
χουμνον εν γηρα πολιτειας. καιτοι συναντιον οραμω απο
τω νουν εχοντων τα μειρακια και τωσ νεοισ απορεπομυοισ
τω τα κρινα παρατην και μωτυροδον οι νομοι δε τα κη
ρυκοσ εν ταϊσ εκκλησιαϊσ, δεκ Αλκιβιαδασ σδε Πυθιασ
αισαντες οπι ο βημα παρτοις, δελα τωσ παρ πεντη
κντα ετη γεροντασ, λεγαν και συμβουλοβην παρακαλου
τες. ου γαρ ποσοτον ανηθα πολμησ και τελοησ ενδθα η παρ
εσπαμον εκασφ φρατω τω. ο γ Κάτων μετα οδοηκντα ετη
δικιω απολορημυοσ, εφη χαλεπον εϊ, βεβιωκωτα μετ
δμων, εν δηοισ απολορησται. και παρσ η τε καταλυσαν
ποσ Αντωνιον, ουτι μικρω βασιλικωτερα και δημοφελεσρα
ημεαζ πολιτευματα παρσ τη τελωτη πομυοισ ομολοισιν.
αυτοσ η τωσ νεοισ εθεσι η νομοισ αυτηρασ φραφονισων, ως εδο
ρυθηθη, Α χρυσατε (ειπε) νεοι γεροντοσ, ου νεσ ηροντες ηκυ
ον. η η Περικλεοισ πολιτεια ο μεγισον εν γηρα κωποσ εχεν,
οτε η τ' πολεμον αρχεαζ τωσ Αθωαιοισ επεισε. η παρθυ
μουμυων ε κατα χερων μαχεσται παρσ εξακισμυοισ ο
πλιτασ, ενεση και διεκωλιε, μονο. ου τα οπλα τω δημου η
τα κλεισ τω πυλων αποσφραγισαμυοισ. δελα μιν αν γε
Ξενοφων παρ Αγησιλαου γεγραφεν, αυτοισ ονομασιν ανειον
επι παραθεσται. Πριασ γαρ (φησι) νεοτητοσ ου κρειττον
ο εκεινου ηγεασ εφδμηη; υς μιν γαρ τοισ ερηροισ ακμαζων
ουτωσ φοβεροσ υω ως Αγησιλαοσ ο μηκισον τω αγωνοσ
εχον; υνοσ δε εκποδων ημαμυοισ μαλλον ηθησαν οι πο
λεμιοι η Αγησιλαου, και παρ γραφοδ τελοτησαντοσ; υς
η συμμαχοισ παρσοσ παρεσεν η Αγησιλαοσ, και παρ ηδη
παρσ το τερμα τω βίου αν; υνα η νεον οι φιλοι πλεον επο
θησαν η Αγησιλαον γραμον αποθανοντα; ειτα εκεινοισ
μιν τηλικωτα παρατην ο χρονοσ δεκ εκωλυεν, ημεισ η οι
νω φυφωντες εν πολιτειαισ, μη τυραννιδα, μη πολεμιν υ
να, μη πολιρκιασ εχουσασ, απολεμοισ η αμιλλασ, και φι
λοτιμιασ νομοτα πολλα η λογω μετα δικησ φραγομυοισ, απο
φλιαμω, ου μονον φρατηριων τω ποτε και δημαγωγων,

A Cato quidem dicebat senectuti, quæ ex sese multa haberet incommoda, non deberet turpitudinem vitij superaddi. Atqui cum multa sint vitia, nullo minus est ocium, ignavia, & mollicies, quæ viro seni dedecus adferunt, è curia se in muliebrẽ domus curationem includenti, aut in agro messores & lectrices stipularum inspicienti:

Asi Oedipus ubi, nobilitat, enigmata?

Etenim qui in senectute ad rempublicam se conferrat, nunquam ante in ea versatus, (sicut Epimenidem dicunt, cum adolescens obdormiisset, post 1. annos evigilasse iam senem) & tam longinquo se cumq; aucto ocio relicto, in certamina se ac occupationes conijciat infuetum atq; inexercitatum, & neq; in rebus ciuilibus, neque inter homines versatum, reprehensus aliquis Pythiæ illud obijcere possit: Sed ad me venisti, magistratum & populi gubernationem quærens: intempestiue pulas prætorii ianuam (velut infcitior aliquis noctu per comensationem accedens aut hospes) non locum aut regionem mutare, sed vitam cuius es imperitus, inire cupiens. Quod enim Simonides dixit, Ciuitas virum docet, verum est de his, quibus adhuc tempus est dediscendi sua, & addiscendi scientiam, quæ multis certaminibus atq; rebus ægre elaborantur, vbi tempestiue ingenium apprehendit, quod labores difficultateq; facile ferre possit. Hæc videntur non male in eum dici, qui in senectute incipiat rempublicam gerere. Atqui contra videmus à prudentibus adolescentes & iuvenes à tractandis publicis negociis arceri: testanturque hoc leges, vbi præco in concione non Alcibiadas aut Pytheas ad suggestum progredi iubet, sed qui annum ætatis quinquagesimum excesserint, ad dicendum & consulendum exhortatur. Non enim insolentia audaciæ & imperitia & impulsio vnicique militum * * At

Cato octogenario maior cum diceret causam, Difficile, inquit, est eum qui cum alijs vixisset, aliorum subire iudicia. Cæsaris vero Augusti actiones sub finem vitæ, nihilo reliquis minus imperatore dignas, aut in publicum viles fuisse in confesso est. & ipse cum iuvenes moribus legibusque austeris corrigeret, ijque tumultuantur: Audite, aiebat, iuvenes senem, quem senes iuvenem audierunt. Periculis quoque administratio reipublicæ plurimum in senectute virium habuit, cum & bellum vt susciperent persuasit Atheniensibus: & cum alieno tempore configere cum 1 x millibus armaturæ grauis militum vellent, obstitit ac prohibuit, tantum non

arma populi & clauas portatum sigillo suo muniens. Quæ autem Xenophon de Agefilao scripsit, par est ipsius verbis referri. Qua, inquit, iuuentute non fuit præstantior eius senectus? Quis enim ætate vicens tanto terrori hostibus fuit, quando Agefilaus prope finem vitæ? Quo sublato magis gauisi sunt hostes, quam Agefilao, quanquam grauis annis decessit? Quis socijs animos addidit, nisi Agefilaus, quanquam ei iam mors immineret? Quem iuvenem amici maiore sunt profecuti desiderio, quam Agefiläum senem mortuum? Ergo illos à tantis rebus gerendis ætas non abstinuit: nos in republica luxuriantes,

nullam tyrannidem, nullum bellum, nullam obsidionem sustinentes, certamina duntaxat & contentiones quæ legibus plerumq; orationibus, ac iudicio finiantur, ob ignauiam actiones subterfugimus? scilicet non prætoribus modo & oratoribus præscis,

sed & poetis, & sopheris, & histrionibus fatentes nos esse deteriores. Siquidē senex Simonides choris victoriam reportavit: idque inscriptio testatur his extremis versibus:

*Octoginta annos Simonida iam tibi nato
Gloria doctrina est parva Leoprepida.*

Sophocles fertur, cum ut desipiēs esset à filijs in iucium vocatus, recitasse de Oedipo Coloneo chori in scenam progredientis carmen, quod incipit:

*Equorum feracis huius, hospes regionis
Venisti ad optimum agrum
Albicantem Colouum.*

Vbi frequens philomela suaue cantillat virentibus in vallibus.

quod cum perplacuisse, è foro tanquam è theatro cum plaufu & clamore eorum qui aderant deductus est. Hanc quidem constat Sophoclis esse inscriptionem.

Carmen hoc Herodoto composuit Sophocles, annos natus LV.

Philemonem quoque comicum, & Alexidem in scena certantes mors occupavit. Paulum tragædū Eratosthenes & Philochorus scripserunt annos xxx natum, octo tragædias quatrduo decertasse paucis ante obitum diebus. Nonne autem turpe est senibus scenicis concionales senes videri turpiores, & desertores sacrorum re vera certaminum, deposita ciuili persona, nescio quam eius loco induere. nam de rege agricolam fieri, nimis est humile. Quando enim Demosthenes ait iniuriam Paralo nauī fieri (quæ sacra erat tritemis) quod ligna, vallos, & pecudes cogere tur Medix vehere: nonne vir ciuili post præmiorum in certaminibus tribuendorum, & Bœotarchiæ, ac inter Amphictyones primi in confessu loci obitam functionem, si his relictis videatur occupatus farinarum aut fracium dimensione, vel lanæ ouillæ negociatione, videbitur plane id quod prouerbio iactatur equi senium sibi nulla coactus necessitate inducere? Equidem illiberale officium & forum sectari ab administratione reipublicæ, non est aliud, quàm si matronæ liberali & pudicæ vestibus suis detractis cincturam illiberalem circundes, eamque in caupona colloces. eodē quippe modo ciuili virtutis maiestas atque dignitas pessundatur, vbi ad rei familiaris procurationem, & quæstum faciendum pertrahitur. Quod si (id quod restat) oblectationes & saginationes istas, nomine quietis atque fruitionis commodorum velantes, in his paulatim tabescentem consenescere iubent ciuilem virum: nescio de duabus turpibus imaginibus vtri similior sit futura eius vita. Voluntne eum Veneris sacra per omnem vitam colere, & nauim nondum portui subeuntem, sed adhuc in alto vehentem deserere? Aut quemadmodum nonnulli ioci causa Herculem inepte pingunt apud Omphalem in veste crocota sedentem, seque verberandum & comendum ancillis præbentem: ita ciuilem virum posito leonis exuvio ad mensam reclinabimus, vt semper epuletur, ac tibias barbitaque audiat? Nec pudorem nobis vox ista Pompeij Magni incutiet? qui à Lucullo ob intempestiuam tanto natu ambitionem honorum ac magistratus gerendi reprehensus, post rem domi militiæque gestam balneis, cœnis, ac quotidianis conuiujs, ocio dissoluto, ac splendidissimis ædificijs dedito, respondit: Magis esse intempestiuum luxuriare senem, quam rempublicam gubernare.

A ἄλλ' ἀχὶ ποιητῶν καὶ ἑρατοῦ καὶ ἑρατοῦ καὶ ἑρατοῦ ὁμολογούντες εἶναι κακίους. εἶγε Σιμωνίδης μὲν ἐν γῆρα χοροῖς εὖ κεία, καὶ ὑπὲρ γράμμα δὴ τοῖς τελευταίοις ἔπεσον,

Ἀμφὶ διδασκαλίῃ Σιμωνίδῃ ἔσπετο κούδος
Ὁ δὲ κωνταίτη, παιδὶ Λεωπαρέπεος.

Σοφοκλῆς δὲ λέγεται μὲν ὑπὸ ἡδὴ παλαιότητος δίκην φθῶγον, ἀναγνῶναι τὴν ἐν Οἰδίποδι πάλ' ἔπι Κολωνοῦ πᾶρδον, ἢ ἔστιν ἄρα, Εὐίππου ξένη τῶνδε χῶρας ἴκτου τὰ κερπίσα γὰς ἔπαυλα, τὸ δὲ γῆρα Κολωνόν, εἶτα λίγχα μινύρεται θαμίζουσα μάλις ἀπδὼν χλωραῖς ὑπὸ βάσας.

B θαυμαστὸν δὲ τὸ μέλος φημέντος, ὡς ἄρ' ἐκ γὰρ οὗ τὸ δίκαιου παρὰ τὸν ὁμολογούντως Σοφοκλέους ἐστὶ δὲ πῆρα μᾶλλον. Ὡδὲν Ἡρόδοτος τὸ δὲ Σοφοκλῆς ἐτέων ἂν πέντ' ἔπι πενήτησι. Φιλήμονα δὲ τὸ καμικόν καὶ Ἀλέξιν ἔπι τῆς σκίως ἀγωνιστοῦ καὶ τεφαυροῦ οὗ θάνατος κατέλαβε. Πάλλον δὲ τὸ βαρῶν Ἐρατοῦ καὶ Φιλόχορος ἰσορροπῶν ἐβδμήκοντα ἔτη γεγημημένον, ὅκτω τετραχιδίας ἐν τέταρτον ἡμέρας ἀγαγόνισατα μικρὸν ἔμπαρδεν τῆς τελευτῆς. ἄρα οὖν οὐκ ἀγρόν ἐστὶ τῶν ἀπὸ

C σκίως γερῶν τὸς ἀπὸ τῆς βήματος ἀγροῦ ὅρατα, καὶ τῶν ἱερῶν ὡς ἀγροῦ δέξισα μῶν ἀγρόν, ἀποτίθεσθαι τὸ πολιτικὸν παρῶσπον, οὐκ οἶδα ὅποιον ἀπὸ μεταλαμβάνοντας. καὶ γὰρ τὸ τῆς γεωργίας ἐκ βασιλικῆς, ἄπεινόν. ὅπου γὰρ ὁ Δημοσθένης φησὶν ἀνάξια πάσῃ τῶν παρῶν ἱερῶν οὖσαν τεύρη, ξύλα καὶ χῶρας καὶ βοσκήματα πρὸς Μειδία παρῶν μῶν, ἢ που πολιτικὸς ἀπὸ ἀγροῦ καὶ βοιωτῶν καὶ τῶν ἐν Ἀμφικτύον παρῶν ἀπολιτῶν, εἶτα ὁρῶντος ἐν ἀγροῦ καὶ τεφυρῶν ἀγαμέδων, καὶ πόκῃ παρῶν

D τῶν, οὐ πᾶσι δὲ τῶν δὲ καλούμενον ἵππου γῆρας ἐπάρατα, μηδὲν ἀγαγόντος; ἐργασίας γε μὴν βασιλεύου καὶ ἀγροῦ ἀπὸ τῶν μετὰ πολιτείας, ὁμοῖον ἐστὶ τῶν γεωργίας ἐλευθέρων καὶ σῶφρονος ἐνδύμα παρῶν ἄρα καὶ παρῶν δόντα, σιμῶν ἔπι καπηλείου. καὶ γὰρ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς οὕτως ἀπόλυται τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος παρῶν ἴσας οἰκονομίας καὶ γεωργίας ἀγροῦ. αἱ δὲ (ὅσῃ λῶν ἔστι) παρῶν καὶ ἀπολαύσεις τῶν ἡδυπατέων καὶ τῶν ὑφῶν ὀνομάζοντες, ἐν ταῦταις μῶν ἡσυχῇ παρῶν ἀγαγόντες τὸ

E πολιτικόν, οὐκ οἶδα ποτέρα δύσιν εἰκόνων ἀγροῦ παρῶν δὲ μᾶλλον ὀβίος αὐτῶν ποτέρον ἀφῶν ναύταις ἀγροῦ, πᾶσι τὸ λῶν ἡδὴ γῶν οὐκ ἐν λιμῆν τῶν ναδὸν ἔχουσιν, ἀλλ' ἐν πλέουσιν ἀπολείπουσιν ἢ κατὰ ἔνοιαν τὸ Ἡρακλέα παίζοντες οὐκ ἐν γῶν, ἐν Ὀμφόλης κροκωτόφρον ἐνδιδόντα Λυδαῖς τεραπαμῖσι ριπίζαν καὶ παρῶν ἀπὸ τῶν οὕτως τὸ πολιτικὸν ἐκδύσαντες τὸ λεοντῆν καὶ κατὰ κλίνας, ὡς ἡσυχῇ ἀεὶ κατὰ φαλλοῦ καὶ κατὰ τῶν ἀπὸ τῆς Πομπηίου Μάγου φωνῆ δὲ ἀπὸ τῶν πέντες, τῆ παρῶν Λύκων, ἡ δὲ εἶπεν, αὐτὸν μὲν εἰς λουδα

F καὶ δειπνα καὶ σιωπίας μετῶν, καὶ πολλῶν δὲ ἡδυπατέων, καὶ κατὰ οἰκονομίας νεοπαρέπεις μὲν τῶν γρατείας καὶ πολιτείας ἀφῶν, τῶν Πομπηίου φιλαρχίας ἐγκαθόντα καὶ φιλοπῆλαι παρῶν ἡλικίαν. ἔφη γὰρ ὁ Πομπηῖος ἀφῶν ἔπι γῶν τὸ τρυφαῖ ἢ τὸ δὲ γῶν.

μάρτυρ δὲ καὶ τὸ λεγθὲν ὑπὸ Ἐπαμεινώνδα τῷ μεγάλου
 πατρὸς τοῖς Θεβαίοις, ὅτε χιμῶνος ὄντος οἱ Ἀρκάδες παρε-
 κέλευον αὐτοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις διαπαύσασθαι παρελθόντας εἰς
 τὴν πόλιν, οὐ γὰρ εἶασεν, Ἀλλὰ νῦν μὲν (εἶπε) θαυμάζου-
 σιν ὑμᾶς καὶ θεῶνται παρὰ τὰ ὄπλα γυμναζομένους καὶ πα-
 λαίοντας· αἱ δὲ παρὰ πύλαι καὶ κρημνοὺς ὄρασι τὸν κύα-
 μον κέκλιοντάς, ὅσδ' ἐν αὐτῶν ἠγήσονται διαφέρον. οὕτω δ' ἡ
 σεμνὸν ἔστι γάμα παρὰ τοῦτος λέγων πικρὰ παρὰ τῶν καὶ ἡ-
 μῶνος· ὁ δὲ ἐν κλίῃ διημερῶν ἢ καὶ ἡμέρας ἐν γωνίᾳ
 σοῦ φλυαρῶν καὶ ἀπειροπόνητος, ἀκαταφρόνητος. τὸ το
 δὲ ἀμέλει καὶ Ὀμηροῦ διδάσκει τοὺς ὀρθοὺς ἀκούοντας, ὁ μὲν
 γὰρ Νέστωρ στρατιώτης ἐν Τροίᾳ, σεμνὸς ἦν καὶ πολυλί-
 μητος, ὁ δὲ Πηλεὺς καὶ ὁ Λαέρτης οἰκουροῦντες ἀπερρίφθη-
 σαν καὶ κατεφρονηθήσαν. ὅσδ' ἔτι τὸ φρονεῖν ἐξίς ἰσοῦς
 παρὰ μὲν τοῖς μετέσιν αὐτοῦς, ἀλλ' ὑπὸ δ' ἑξῆς ἀνε-
 μῶν καὶ ἀταλασθέντων κατὰ μικρὸν, ἀείψα ποτε φρονήτος
 μελέτω, τὸ λογιστικὸν καὶ παρὰ κλίῃ ἐγχειροῦσης καὶ ἀκα-
 ταφροσύνης. λάμπει γὰρ ἐν χρεῖαισιν ὡς περὶ δι' ἀρετῆς
 χαλκὸς σφάματος ἀδένειαίου γὰρ πόσον κακὸν παρὰ τοῖς ταῖς
 πολιτείαις τῶν παρ' ἡλικίαν ὅτι τὸ βῆμα καὶ ὁ στρατήγιον
 βαδίζοντων, ὅσον ἔχουσιν ἀγαθὸν πῦρ ἀλάβηται καὶ πῦρ
 φρονεῖν, καὶ τὸ μὴ φαινόμενον, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐσφαλμένα,
 τὰ δὲ ὑπὸ δόξης κενῆς παρὰ κίπτεται παρὰ τὰ κρινὰ καὶ
 σιωπῆ φιλία τὸν ὄχλον, ὡς περὶ θάλατταν ὑπὸ πηδ-
 μάτων ἐκλαρατόμενον, ἀλλὰ παρὰ τὸς χειρῶν καὶ με-
 τειῶς τοῖς ἐντυγχάνουσιν. ὅθεν αἱ πόλεις ὅταν πλάσωσιν ἢ
 φοβηθῶσι, παρὰ τοῦτων ποιοῦσιν ἀρχὴν αἰδεσθῶν καὶ
 πολλάκις ὅς ἀρετὴν κατὰ τὸν γέροντα μὴ δέομενον μη-
 δὲ βουλόμενον ἰσάσασθαι, ὡς περὶ οἰάκων ἐφαλάμενον, εἰς
 ἀσφαλὲς κατὰ τὴν τὰ παρὰ γάματα, παρὰ σάμηναι τε
 στρατηγῶν καὶ δημαγωγῶν βοᾶν μέγα καὶ λέγειν ἀπὸ βίας, καὶ
 νῆ Δία τοῖς πολεμίοις ἀφαιρῶντας εὐμάχουσι δυναμέ-
 νους· οἷον οἰρήτορες Ἀθηνῶν Τιμοθέου καὶ Ἰφικράτη Χάρη-
 τα τὸν Θεοχάρους ἐπαποδύοντες ἀκμάζοντα τὰ σώματα
 καὶ ῥωμαλέον, ἢ ζῴσιον τοιοῦτον εἶ) τὸν τῶν Ἀθηνῶν στρατη-
 γόν, ὁ δὲ Τιμόθεος, Οὐ μὰ τοὺς θεοὺς (εἶπε) ἀλλὰ τοιοῦτον
 μὲν εἶ) τὸν μέλλουσα τὰ στρατηγῶν τὰ σφάματα καμίζειν·
 τὸν δὲ στρατηγὸν ἅμα παρὰ τὸ καὶ ὀπίσω τῶν παρὰ γάμων
 ὄραντα, καὶ μηδεὶ πάθει τοῖς παρὰ τῶν συμφορῶντων λογι-
 σμοῖς ἐπιφραπέομενον· ὁ γὰρ Σοφοκλῆς ἀσάμνος εἶπε τὰ
 ἀφροσύνη γερμεθῶς ἀποπεφθῆναι κατὰ τὸν ἀρετὸν
 καὶ λυπῶντα δεσπότην· ἐν δὲ ταῖς πολιτείαις οὐχ ἕνα δεῖ
 δεσπότην ἔρωσα παίδων ἢ γυναικῶν ἀποφύγειν, ἀλλὰ
 πολλοὺς μακικωτέροις τοῦτου φιλονεικίαν, φιλοδοξίαν, τὴν
 ποδ' ἀρετῶν εἶ) καὶ μέγιστον ἐπιθυμίαν, γυναικῶν τῶν φρόνου
 νόσημα καὶ ἐρητυπίας καὶ διχοστασίας· ὡν τὰ μὲν αἰῶσι
 καὶ παρὰ ἀμβλυῶς, τὰ δὲ ὅλως ἀποσβέννεται καὶ κατὰ φύσει
 τὸ γῆρας, οὐ τοσοῦτον τῆς παρὰ κλίῃς ὀρμῆς παραφροσύ-
 νων, ὅσον τῶν ἀρετῶν καὶ ἀπαύρων ἀπερύκει παθῶν, ὡς τε
 νήφοντα καὶ κατεφρονηθῶν τὸν λογισμὸν ἐπάγει ταῖς φρονή-
 σιν. οὐ μὲν ἀλλ' ἔγω καὶ δοκίμω ἀφροσύνης εἶ) λό-
 γος, παρὰ τὸν ἀρχόμενον ἐν πολιτείαις νεανιδεῖσθαι λεγόμε-
 νος, καὶ κατὰ πτόμενος ἐκ μακρῆς οἰκουρίας ὡς ἀφροσύνης,
 ἀφροσύνης καὶ κινεῖσθαι γέροντος ὅτι στρατηγῶν ἢ γράμα-
 ματῶν, Μὲν αὖ παλαίπρω ἀτρέμας τοῖς ἐν δεινίοις.

A Testatur hoc illud magni Epaminondæ ad Theba-
 nos dictum, cum hyeme Arcades ab ipsis peterent,
 ut urbem ipsorum ingressi in ædibus vna habita-
 rent. prohibuit enim ac dixit: Nunc Arcadibus nos
 sumus admirationi, cum nos spectant in armis cor-
 pora exercentes atque lucentes: si autem videant
 nos ad ignem desiderere & fabas tundere, nihilo ipsis
 præstantiores nos putabunt. Ita præclarum sane est
 spectaculum senex orans, agens aliquid rei, & hono-
 re affectus. qui verò dies ad mensam exigit, aut in
 angulo porticus desidens nugatur, is facile contem-
 nitur. Nimirum autem Homerus hoc quoque
 docet eos, qui ipsum recte intelligunt. Etenim Ne-
 stor in bello versans Troiano, suspiciebatur, inque
 summo erat honore. Peleus autem & Laertes domi
 desidentes, abiecti erant ac sprete. Neque enim ha-
 bitus prudentiæ qualis fuerat manet in iis, qui sese
 ocio dederunt: sed ignavia cum paulatim dissipat.
 cum ad hoc requiratur subinde cura aliqua & medi-
 tatio, quæ ratiocinatricem & actiones gubernantem
 animi facultatem excitet atque repurget. etenim vsu
 ratio splendescit, quo pacto

Aes v sibus nitescit.

Ceterum imbecillitas corporis non tantum adfert
 incommodi iis qui confecta iam prope ætate ad tri-
 bunal & prætorium se conferunt, quantum vtilitatis
 eorum ipsorum cautio atque prudentia secum tra-
 hit. Vsu enim rerum instructi, non vana ambitione
 impuls, rempublicam capeffunt. neque populum vi
 secum rapiunt tanquam mare ventis exagitatum: sed
 placide ac moderate cum iis agunt, cum quibus res
 est. Itaque ciuitates vbi aliqua aduersitas aut metus
 incidit, gubernari à senibus cupiunt: & sæpe ex agro
 senem aliquem nihil tale desiderantem inuitumque
 ad clauum reipublicæ pertrahunt, eique reipublicæ
 constituendæ munus dant: repudiatis prætoribus &
 oratoribus qui magnum clamare, & vno spiritu per-
 orare, immo etiam per medios hostes penetrare
 pulcre pugnando calleant. In locum Timothei &
 Iphicratis oratores Athenienses Charetem Theo-
 charis F. subornantes, valido & vigenti viribus cor-
 pore virum, talem autumabant debere esse ducem
 Atheniensium. Ibi Timotheus, Non me hercle, in-
 quit, ducem talem oportet esse: sed eum, qui ducis
 stragula sit portaturus. imperatorem autem cum esse
 necesse est, qui rem antegressa & consecutura animo
 videns, nulla perturbatione sibi rationes eorum quæ
 sint in rem futura excuti sinat. Sophocles quidem
 dixit, lubenter se à re Venerea profugisse tanquam à
 fero & rabioso domino. At in republica non vnus
 tantum dominus fugiendus est amor mulierum aut
 puerorum, sed hoc multo insaniore, studium con-
 tentionis, ambitio, primi loci appetentia, qui morbus
 invidiæ est & obtrectationis ac diffidiorum feracissi-
 mus. Horum vitiorum alia senectus retundit atque
 deminuit, alia omnino abolet atque restinguit: non
 tantum de incitationibus animi ad agendum detra-
 hens, quantum ab impotentibus ac feruidis revel-
 lens motibus, ut sobria ac composita ratione cogita-
 tiones possint suscipi. Veruntamen habeat, videatur-
 que habere momentum hæc oratio ad mouendum
 cohibendumque eum, qui iam canescens ad rem-
 publicam se iuuenili conatu conferre incipit, inhi-
 beatque à longa rei domesticæ procuratione veluti
 diuturno morbo exurgentem senem, & ad prætu-
 ram se aut negociationem effertentem:

Miser, tuis te in stratis placide contine.

ea quidem certe iniqua est, nihilque cum illa simile habet, quæ cum qui in administratione reipublicæ ac certaminibus civilibus vitam exegerit, non finit ad facem ac coronidem vitæ progredi, sed reuocat, iubetque tanquam è longo itinere alio se conuertere. Sicut enim qui senem nuptias meditantem, coronatumque & vinctum dehortans, & ea occinens quæ in Philoctetam dicta sunt,

Quæ te puella, quæ virgo iuuenula

Te recipiet? quas nuptias paras miser?

nihil facit absurdi: (quando ipsi quoque in seipso multa ludunt talia,

Duco uxorem, probe scio, vicinis quoque.)

qui vero per longū tempus cum vxore vixerit commode, cum iubens hac dimissa propter senectutem solum viuere, aut pellice adscita in vxoris locū, nihil is ad extremam peruersitatem sibi fecerit reliquum. sic ratione non caret, si quis accedentem ad populi gubernationem senem, aut Chlidonem agricolam, aut Lamponem nauicularium, aut aliquem ex Horto philosophum, redhibeat inque ocio vsitato contineat. Phocionem autem vel Perielem vel Catonem ita compellans, Heus hospes Atheniensis aut Romane, arida confecte senectute, missam iam nunc rempublicam fac, ac versari circa tribunal & procurare prætorium desinens rus propera, ibi cum vetula ancilla agriculturæ vacaturus, aut in rei familiaris administratione reliquum vitæ consumiturus, is iniqua suadet, & iniuria virū ciuilem afficit. Quid verò? dices. nonne audimus militem in comœdia dicentem?

Albus capillus iam me donauit rude.

Omnino, amice. nam famulos Martis vigere viribus ætateque conuenit, utpote qui tractent

Bella manu, bellique opera ardua.--

in quibus ut etiam canos senis galea occultet,

Robore membra tamen paulatim destituuntur,

alacritatemque vires produnt. At à consiliiarii, Forensis, Urbaniq; Iouis administris, non pedum manuumve opera exigimus, sed consilii, prouidentia, rationis: non tumultum & strepitum in turba excitantis, sed prudenter ac tuto consulentis: vnde elucescat canities & ruga rideri solita, testis peritiæ, auxilium ad persuadendū adferens, gloriamque ingenii concilians. Nam ad parendum iuuenilis, ad imperandum senilis ætas accommodata est. ac maxime salua est ciuitas, vbi consilia senum, & iuuenum arma obtinent. laudaturque maiorem in modum isthuc:

Primum at æte graues, & forti pectore claros

Nestoream ad nauim conductos dicere iussit,

Consiliumque dare.--

atque ideo optimatum magistratum Spartanæ ciuitatis regibus adiunctum Apollo presbygeneas, id est, magno natu præditos, Lycurgus diserte Gerontes, id est senes, nominauit. Et Romanorū Senatus in hunc vsque diem à senio nomen gerit. atque vt lex coronam ac diadema, ita canos natura venerabile dignitatis & principatus signum fecit. Et geras, quod eximium honorem, ac geræ rē, quod venerari significat, à senectute eiusque præstantia Græcis retinentur. quæ sane nō in eo consistit, quod calida lauantur, & mollius dormiunt: sed quod ob prudentiam in ciuitatibus regio sunt in honore, quæ instar sero fructum reddentis plantæ suum & perfectum bonum in senectute demum, ita natura comparante, profert. Certe regem illum regum à diis hoc petentem,

O consultores mihi sint bis quinque Pelasgi,

Tales consilio, qualis Nelida senex es;

A ο δὲ τὸν ἐμβροδωκῆτα πολιτικῆς πράξεως καὶ διηγήωσι μὲν οὐκ ἐὼν ἐπὶ τῷ δαδᾷ καὶ τῷ κερωνίδα τῆ βίου παρελθῆναι, ἀλλ' ἀνακαλύμνους, καὶ κελύων ὡς πρὸς ὄδου μακρῆς μεταβάλλουσαι, πηλὴ τῶ πασιν ἀγνώμων καὶ μηδὲν ἐκείνῳ παρομοιωθῆναι. ὡς πρὸς γὰρ ὁ γαμεινὸς ὁδοσκόποι οὐκ ἐστὶν ἀφαιωμένοι καὶ μωροὶ ἀποτρέπων, καὶ λέγων τὰ πρὸς τὸν Φιλοκλήτην,

Τίς δ' αἰσένομυ, τίς δὲ παρθένο νεά

Δέξαιτ' αἰδῶν ὡς γαμεινὸν ἔχεις πάλας, ἐκ ἀποπόδος ἐστὶ. καὶ γὰρ αὐτοὶ πολλὰ τοιαῦτα παίζουσιν εἰς ἑαυτοὺς,

B Γαμψὸν γέροντα, οἶδα, καὶ τοῖς γέροντι. οὐδὲ τὸν πάλας σιωποῦντα καὶ συμβουλοῦντα πολὺν χρόνον ἀμέμπτως, οἰόμενος δεῖν ἀφῆσαι ἀπὸ τῆς γῆρας τὴν γυναικα, καὶ ζῆν καθ' ἑαυτὸν ἢ παλλακίδιον ἀπὸ τῆς γαμετῆς ἐπιπαύσασθαι, σκαίοτητος ὑπερβολῶν οὐκ ἀπολέλοιπεν. οὕτως ἔχει ἡνὰ λόγον τὸ παρεσιῶτα δῆμῳ παρεσούτω, καὶ Χλιδῶνα τὸν γεωργόν, ἢ Λάμπωνα τὸν ναυκλήρον, ἢ τῆν τῶν κήπου φιλοσόφῳ, νοσητέσθαι καὶ καταχεῖν ἐπὶ τῆς σιωπῆς ἀποπραγμοσύνης ὃ δὲ Φωκίωνος, ἢ Κάτωνος, ἢ Περικλέους ἐπιλαβόμενος, καὶ λέγων, Ὡς ἔβη Ἀθηνᾶς, ἢ Ρώμης, ἀζαλέα γῆρα καταιτιδῶν κήδη γραφάμενος ἀπολείπειν τῷ πολιτεῖαι καὶ τῶν πρὸς τὸ βῆμα καὶ τὸ στρατήγιον ἀφῆσαι ἀφῆσαι καὶ τῶν φρονίδας, εἰς ἀγρὸν ἐπέιγη. σὺ ἀμφιπόλωτῆ γεωργία σιωπόμενος, ἢ πρὸς οἰκονομία ἡνὶ καὶ λογισμοῖς ἀφῆσαι τὸν λοιπὸν χρόνον, ἀδικα πείθει καὶ ἀχάριστα πράττειν τὸν πολιτικόν. πῶς; (φῆσαι ἂν) οὐκ ἀχρῶν ἐν κωμῶδιᾳ στρατιώτου λίγητος, Λακῆμε δρῖξ ἀπόμοσον ἐστῆν ποιῆς; πῶς μὲν οὖν ὡς ἐπαῖρε. τοῖς γὰρ

C Ἀρέος θεράποντας ἢ εἶναι ἀρέπει καὶ ἀκμάζειν, οἷα δὲ πόλεμον πολέμοιο τε μέμερα ἔργα διέποντας, ἐν οἷς τῶ γέροντος καὶ τὸ κρείνος ἀποκρῦψῃ τῶν πολιῶν, ἀλλὰ γε λάθρη γῆρα βαρυνέται, καὶ παραπολείπει τῆς παροθυμίας ἢ δυνάμεις τῶν δὲ τοῦ βουλαίου καὶ ἀγροαίου καὶ πολιέως Διὸς ὑπῆρες, ὃ ποδῶν ἔργα καὶ χειρῶν ἀπαποδῶν, ἀλλὰ βουλήν καὶ παρονοίας καὶ λόγου, μὴ ραχίαν ποιουῦτος ἐν δῆμῳ καὶ φόφον, ἀλλὰ νοῦν ἔχοντος καὶ φρονίδα πεπυμνῶν καὶ ἀσφάλειαν οἷς ἢ γελωδῆν πολιὰ καὶ ρυτίς, ἐμπειρίας μῦθος ἐπιφαίνεται καὶ πειθοῖς σιωπῆν αὐτῶ καὶ δόξαν ἠθους παροπῆτοι περὶ τὰ γῆρας, ἢ γῆρας, ἢ γῆρας, καὶ μά-

D λιστα σῶζεται πόλις ἐντα βυλαὶ γέροντων, καὶ νέων ἀνδρῶν ἀρετῆς οἰσιν αἰχμῆ καὶ τὸ Βουλιῶν δὲ πρῶτον μεγαθύμων ἵξε γέροντων Νεστορῆ πρῶτῳ νηί, θαυμαστῶς ἐπαρνεῖται, διὸ τῷ μὲν ἐν Λακεδαίμονι πρῶτῳ ἀρετῆσαν ἀριστοκρατία τῶν βασιλευσιν ὁ Πύθιος παρεσούθησας, ὃ δὲ Λυκούργος αἰπὴρ καὶ γεροῖσαν ὠνίμασεν ἢ ὅ Ρωμαίων σύγκλητος ἀχρῶν γέρονσια καλεῖται. καὶ καθ' ἀφῆσαι τὸ ἀφῆσαι μα καὶ τὸν ἀφῆσαι, οὕτω τῷ πολιτῶν ἢ φύσις ἐντιμον ἢ γεμονικῶν σύμβολον ἀξιώματος ἐπιτήησι καὶ τὸ γέρας, οἶμα, καὶ τὸ γεραίρειν ὄνομα, σεμνὸν ἀπὸ τῶν γέροντων γῆρας, ἀφῆσαι, οὐχ ὅτι θερμολατοῖσι καὶ κακῶδοσι μαλακώ-

E τερον, ἀλλ' ὡς βασιλικῶν ἐχόντων πᾶσιν ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τῶ φρονῆσιν, ἢ καθ' ἀφῆσαι ἀφῆσαι φυτό τὸ οἰκῶν ἀγρῶν καὶ τέλειον ἐν γῆρα μάλισ ἢ φύσις ἀποδίδασσι. τὸν γαῖν βασιλέα τῶ βασιλέων ἀχρῶν τῶν τῶν, τοιοῦτοι δέκα μοι συμφραδέμοιες εἶεν Ἀχρῶν οἷος ἡνὸ Νέστωρ,

F

ὁ δὲ εἰς ἐμέμψατο τῶν ἀρχαίων καὶ μύθεα πνεόντων Ἀρχαίων,
 ἀλλὰ σπυριώσῃ ἀπόρτες, ὅτι ἐν πολιτείᾳ μόνον, ἀλ-
 λά καὶ ἐν πολέμῳ μεγάλῳ ἔχειν ῥοπήν ὀφείλει. Σοφὸν
γὰρ ἐν βούλευματι τὰς πολλὰς χεῖρας νικᾶ, καὶ μία γνώμη
λόγον ἔχουσα καὶ πειθᾶ τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα ἀγαθὰ
τεταται τῶν κρινῶν. ἀλλὰ μὴ ἢ τε βασιλεία τελειοτάτη
πασῶν οὐσα καὶ μέγιστη τῶν πολιτειῶν πλείστας φρονίδας ἔ-
χει καὶ πόνοισι καὶ ἀσολίας. τὸν γὰρ Σέλδρον ἐκάστοτε
λέγειν ἔφασαν, εἰ γνοῖεν οἱ πολλοὶ τὸ γραφεῖν μόνον ὅτις ο-
λάς ἔσται τὰς καὶ ἀναγνώσκον ὅσον ἐργώδες ὅστιν, ἐρριμμένον
ὅτι ἀν' ἐλέσθαι ἀφάδημα. τὸν δὲ Φίλιππον ἐν καλῶ
χωρίῳ μέλλοντα καταπρατοπεδέειν, ὡς ἤκουσεν ὅτι χόρτος
ὅτι ἐστὶ τοῖς ὑποζυγίοις, Ὡς Ἡρακλῆϊς (εἶπεν) οἷος ἡμῶν
ὁ βίος, εἰ καὶ πρὸς τὸν τῶν ὄνων χαρὸν ὀφείλομεν ζῆν. ὡσα
ὄντω καὶ βασιλεῖ παραινῆν παρῆσθη ἡμορμύρ, ὁ μὲν
ἀφάδημα καταπέσσει καὶ τὴν πορφέραν, ἰμάτιον δὲ ἀνα-
λαβόντα καὶ καμπύλιον ἐν ἀγρῶ ἀγατέθειν, μὴ δοκῆ
πρεῖρα καὶ ἄωρα πρὸς τὴν ἐν πολίταις βασιλεύων. εἰ δὲ
ὅτι ἀξίον ταῦτα λέγειν πρὸς Ἀγισταίου καὶ Νουμά καὶ
Δαρείου, μηδὲ τῆς ὅτις Ἀρείου πάρου βουλής Σόλωνα, μη-
δὲ τῆς συγκλήτου Κάτωνα ἀφ' ἧς ἄρα ἀφάδημα, οὐκ
οὐ μηδὲ Πεισικῆ συμβουλεύωμεν ἐγκαταλιπεῖν τὴν
δημοκρατίαν. ὁ δὲ γὰρ ἄλλως λόγον ἔχει νέον ὄντα κατακυρ-
τῆσαι τὸ βήματος, εἴτα ἐκχέαντα τὰς μακρὰς ἐκείνας
φιλομίας καὶ ὄρμας εἰς τὸ δημόσιον, ὅταν ἢ τὸ φρονεῖν ὅτι-
φέρουσα δι' ἐμπειρίαν ἡλικία πρὸς ἀλήθειαν, πρὸς ἔσθαι καὶ
καταλιπεῖν ὡς περ γυνῆκα τὴν πολιτείαν καταχρησά-
μενον. ἢ μὲν γὰρ Αἰσώπειος ἀλώπηξ τὸν ἔχον ὅτι εἰ
τοῖς κρότωνας αὐτῆς ἀφαιρῆν βουλομένην. (Ἄν γὰρ τούτους
εἶπεν) μεσοῖς ἀπαλλάξῃς, ἔτεροι πρὸς ἄσπερινῶντες) τὴν
δε πολιτείαν αἰεὶ τοὺς γέροντας ἀποβάλλουσαν, ἀναπίμ-
πλασθαι νέων ἀνάγκη διψώντων δόξης καὶ δυνάμεως, νοῦν
δὲ πολιτικὸν ὅτι ἔχοντων. πόθεν γὰρ, εἰ μηδενὸς ἴσονται μα-
θηταὶ μηδὲ θεαταὶ πολιτευομένου γέροντος; ἢ πλοῖον
μὲν ἀρχόντας οὐ ποιεῖ γράμματα κυβερνητικὰ, μὴ πολ-
λάκις ἡμορμύρους ἐν πρῶτῃ θεατὰς τὴν πρὸς κύμα καὶ πνεύ-
μα καὶ νύκτα χυμῶν ἀγώνων, ὅτε Τυνδαριδᾶν ἀδελφῶν
ἄλιον ναύτην πτότος βάλλῃ τὸν ἴν' μεταχειρίσασθαι καὶ πείσαι
δῆμον ἢ βελῶν δύνανται ἀν' ὀρθῶς νέος ἀναγοῖς βίβλον, ἢ ἄρ-
λίῳ πρὸς πολιτείαν ἐν Λυκίῳ γράμματα, ἀν' μὴ παρ' ἡ-
νίαν καὶ παρ' οἴακα πολλάκις εἶπεν, δημοκρατῶν καὶ κρατητῶν
ἀγωνιστοῦντων ἐμπειρίας ἅμα καὶ τύχαις σωμαποκρίνων
ἐπ' ἀμφοτέρω, μὲν κινδύνων καὶ πρὸς μὲν λάβῃ τὴν μάθε-
σιν; ἔστιν εἰ πῖν. ἀλλ' εἰ δὲ μὴδὲν ἄλλο τὰς γέροντι, παι-
δείας ἐνεκα τῶν νέων καὶ διδασκαλίας πολιτευτέον ὅστιν. ὡς
γὰρ οἱ γράμματα καὶ μοιστικὴν διδασκόντες, αὐτοὶ πρὸς ἀνα-
κρούονται καὶ πρὸς ἀναγνώσκουσιν, ὕμνητοῦ μὲν τοῖς μανθᾶ-
νοῖσιν, οὕτως ὁ πολιτικὸς, οὐ λέγων μόνον ἔδωκε πρὸς ἀσολίας
ἔξωθεν, ἀλλὰ πρὸς τῶν τακτικῶν καὶ διοικῶν, ἐπὶ τὸν τὸν
νέον, ἐργῶν ἅμα καὶ λόγῳ πλάττομενον ἐμφύτως καὶ κα-
πορηματιζόμενον. ὁ γὰρ τῶν ἀσκητῶν τὸν ἔσπον, ὅτι ἐν
παλαίστραις καὶ κηρώμασιν ἀκινδύνως ἀρῶμεν σοφιστῶν,
ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ἐν Ὀλυμπιακοῖς καὶ Πυθικοῖς ἀγῶσιν,
Ἀθηλοῖς ἴππων πῶλος ὡς ἅμα τρέχει, καὶ Σιμωνίδην, ὡς
Ἀεισίδης Κλεισθέει, καὶ Κίμων Ἀεισίδῃ, καὶ Φωκίων

A nemo de bellicosis istis, & robur spirantibus Achiuis reprehendit, sed concesserunt hoc vniuersi, non in pace modo, sed in bello etiam magnum esse senectutis momentum.

Sapiens enim consilium plurimas manus Superat vel unum:--

& vnica sententia ad persuadendum apta atque ratione nitens, pulcerrima ac summa reip. negocia potest conficere. Enimvero regium imperium, quæ est perfectissima & amplissima reip. forma, plurimis curis, laboribus, occupationibus distinctur. Seleucum quidem perhibent identidem dixisse, si pleriq; hoc

B saltem scirent quantum haberet molestiæ, tot scribere & legere epistolas, abiectum diadema nõ esse accepturos. Et Philippum, cum castra oportuno positurus loco audiuisset pabulum ibi iumentis defuturum: Qualis, dii boni, vita nostra est, qui cogimur eam vel asinorum commoditatibus adaptare. Tempus ergo est, vt regi quoq; grandæuo suadeamus, vt deposito diademate ac purpura, tunicam pedumq; sumat, & ruri degat, ne canus regnās, res supervacaneas & intempestiuas videatur agere. Quod si hoc indignum est, Agefilaum, Numam, aut Darium inberi: ex Areopagitico concilio Solonem, è Senatu

C Catonem itidem non expellemus: neq; Pericli suadebimus, vt popularem reip. formam deserat. nam alias quoq; absurdum est, vt qui iuuenis ad tribunal per lasciuiam profulerit, is postquam furiosas suas ambitiones atq; impetus in publicū profuderit, vbi ætas peritiam ac prudentiam attulit, remp. omittat atq; destituat, quasi mulierculā qua ad suam libidinē explendam fuerit abusus. Equidem Æsopi illa vulpecula à vicinis infestata, abigere eos volētem echinum non sinebat, quod diceret his qui iam essent futuri remotis, alios esurientes successuros. Ita remp. quoq; quæ subinde senes dimittat, necesse est occupari à iuuenibus gloriæ & potentiæ cupidis, prudentiæq; ciuilibus imperitis. vnde enim parauerint, qui nullius senis remp. gerentis discipuli ac spectatores fuerint? Nisi forte nauis rectorem de arte gubernandi scriptus liber facere non potest eum qui non sæpe in puppi spectauerit certamina aduersus tempestatem, fluctus & ventos ac noctem,

Quando in profundo Tyndaridas mari Votis naua vocat:--

ciuitatem autem regere, populūq; aut senatū suadendo ducere poterit iuuenis, lecto libro aut schola in Lyceo de rep. scripta, qui non sæpe numero fra na

E moderatibus clauumq; tenentibus adstiterit oratoribus atq; ducibus peritia simul fortunaq; certantibus adiutrice, & cum iis in vtranq; partem inclinando non sine periculis & negociis gerere didicerit rempublicam? Nequaquā hoc concessero. Immo si nulla alia seni sit causa, docendorum formandorumque iuuenum causa gerere rempublicam debet. Sicut enim qui litteras & Musicam docent, ipsi prælegūt ac præeunt canendo discipulis: ita vir ciuilibus non dicens modo dictansve foris, sed agens ac publica administrans iuuenem instituit, simul & verbis & factis animum eius intus formans atque fingens. Et qui hoc modo fuerit exercitatus, nõ in palastra aut ceromate sine periculo inter artifices versabitur: sed re vera in quasi Olympicis & Pythicis certaminibus

Lactens equum ceu pullus propter cursitat,

vt ait Simonides. Ita sectatus est Clifthenem Aristides, hunc Cimon, Chabxiam Phocio,

Cato Fabium Maximum, Syllam Pompeius, Philo- pœmenē Polybius. qui cum adolēscētes se senibus adiunxissent, deinceps tanquam efflorescētes & cre- scētes eorum reip. administratione atque factis, pe- ritiam reip. gerendæ cum gloria & potentia sibi pa- rauerunt. Æschines Academicus sophistis quibusdā dicētib; eum fingere se Carneadis fuisse, cum non fuerit, discipulū. Ego verò, inquit, Carneadem tunc audiui, cum oratio ipsius contentione & strepitu ob senectutem omiſſis in vtilia & cōmunicationi ido- nea se contraxit. Senilis autem reip. administratio non verbis duntaxat, sed ipsis etiam iam ab ambitio- ne & ostentatione abstinens (sicut Ibin aiunt cum vetus est facta, exhalatis viscosis & turbidis partibus odoratiorem habere aromaticam virtutem) nullum iam senile decretum, nullum tumultuosum habet consilium, sed grauiā omnia & firma. Quapropter, vt diximus, iuuenum graſenibus est in rep. verlan- dum. vt quomodo Plato de vino aqua diluto ait infan- num deum alio sobrio coerceri atque temperari: ita cautio senilis cum feruente in populo iuuenum ac bacchante gloriæ & honorum studio commixta, infan- tiam & nimiam vehementiam eorum reprimat. Iam præter hæc peccant, qui vt nauigandi & mili- tandi, ita etiam temp. tractandi finem aliquem sta- tuunt, ad quem vbi peruentum sit, actio ipsa desinat, ad aliud relata. non enim reip. tractatio ministerium est aliquod, cuius terminus & finis sit vtilitas: sed vita est mansueti, ciuili, & ad societatem facti animalis, quod à natura habet, vt omne tempus vitæ ciuilitate, honestatisq; & humanitatis studioſe viuat. Itaq; con- uenit non gēſſiſſe, sed gerere rempublicam: sicut ef- fe, non fuisse veracem: colere, non coluisse iustitiam: non amauisse, sed amare patriam ac ciues. Huc enim natura ducit, ac tales suggerit voces iis, qui non pla- ne ignauiā mollicie que sunt corrupti.

Magno estimandum te pater mortalibus Creauit - &:

Nec desinamus benefacere mortalibus.

Qui verò imbecillitatem corporis excusationi præ- tendunt, ii non tam senectutem, quàm morbum & mutilationem corporis accusant. Quippe multi va- letudinarii adolēscētes, multi robusti senes inueni- untur. vt par sit à rep. non senes, sed viribus destitutos arcere: ad eamq; capeſſendam non iuuenes cohor- tari: sed qui præesse valeant. Etenim adolēscens fuit Atridæus, senex Antigonus. & tamen hic vnīversam præne Asiā subegit: ille velut in scena stipatus mu- tam regis personam gerebat, semper eorum qui plus valerent expositus ludibriis. Ergo sicut stultus sit, qui Prodicum sophistam, aut Philetam poetam iu- beat temp. gubernare, integra quidem ætate, verum graciles & ob infirmitatem valetudinis crebro de- cumbentes: ita is quoq; , qui magistratum bellum ve- gerere veter tales senes, quales fuerunt Phocio, Ma- siniffa Afer, Cato Romanus. De his Phocio, cum A- thenienses intempeſtiue ad bellum suscipiendum ruerent, ad sexagenarios vsque arma capere omnes ciues iussit, & se sequi. cumq; rem indignā putarent: Nihil, inquit, est iniuriæ, cum ego imperator sim vo- bis cū futurus, octogenario maior. Masiniffam vero Polybius scribit è vita discessisse annos natum xc. re-

ato que ipse genuerat quatuor annorū filiolo. pau- roq; ante obitū, cū prælio vicisset Carthaginenses,

A Χαβεία, καὶ Κάτων Μαξίμου Φαβίου, καὶ Σύλλα Που- πηίος, καὶ Φιλοποίμῳ Πολύβιος. νέοι γὰρ οὗτοι παρῆσαν ἑ- ρεις ἐπιβάλλοντες, εἴτα οἱ παρὰ βλαβερὰν καὶ στυγέ- ανιστάμηνον τῆς ἐκείνων πολιτείας καὶ παρὰ ζῆσον, ἐμπει- εῖαν καὶ στυγέριαν ἐκπῶντο παρὰ τὰ κρινα μετὰ δόξης καὶ δυναμείως. ὁ μὲν οὖν Ἀκαδημαϊκὸς Αἰσχίνης, σοφιστῶν ἡ- νῶν λεγόντων ὅτι παρὰ ποιήται γενόμενα Καρνεάδου, μὴ γενόμενος μαθητὴς, Ἀλλὰ τότε γὰρ (εἶπεν) ἐγὼ Καρνεάδου διήκουον ὅτε τὴν ῥαχίαν καὶ τὸν ἦρόφον ἀφεικῶς ὁ λόγος αὐτῷ διὰ τὸ γῆρας, εἰς τὸ χεῖριστον στυγέριον καὶ κρινωνικόν.

B τῆς δὲ παρὰ βλαβερῆς πολιτείας οὐ τὰ λόγια μόνον ἀλλὰ καὶ τῆς παρὰ ζῆσον ἀπηνεχόμενης παρηνεχισμού καὶ δόξοκρη- πίας ὡς παρὰ τὴν ἴβιν λέγουσιν, ὅταν παλαιὰ γῆρομῆ, ὁ βρομῶδες ἀποπνύσῃ καὶ πολέρον, ἀδωδέτερον τὸ δῆμα- πκῆν ἴχεν, οὕτως ὁ δὲ ἐν βῆτι δόγμα γενόμενος ὁ δὲ βούλδ- μα τε παρὰ ζῆσον, ἀλλ' ἐμβεβηκῆσθαι καὶ κατεστῆσθαι. διὸ καὶ τῶν νέων ἐνεκα δεῖ (κατὰ περ εἰρήται) πολιτεῖσθαι τὸν παρὰ βλαβερῆ, ἵνα ὁν ἐσπῶν φησὶ Πλάτων ὅτι τῶ μιν γῆρομῶν παρὰ ζῆσον ἀκράτου. μαγνόμερον θεὸν ἐτέρω θεῶν ἰφθονὶ σω- φρονίζεσθαι καὶ ἀζομῶρον οὕτως ἀλάβεια γενόμενα κε-

C ραινομῆ παρὰ ζῆσον ἐν δῆμα νεότητι, βακχιδίουςαν ὑπὸ δόξης καὶ φιλομῆας, ἀφαρῆ τὸ μακρὸν καὶ λίαν ἀ- κραιον. αἱ δὲ τούτων ἀμῆρτάνοισιν οἱ τὸ πλῆθος καὶ ὁ στρατὸς ἀσπῶν, τοῖον τὸν γῆρομῶν καὶ τὸ πολιτεῖσθαι παρὰ ζῆσον ἀλλὰ παρὰ βλαβερῶν, εἴτα κατὰ τῆσιν ἐν τῷ τυχεῖν ἐκείνου. λειτουργία γὰρ οὐκ ἐστὶν ἡ πολιτεία τὴν χεῖριστον ἔχουσα πέ- ρας, ἀλλὰ βίος ἡμέρου καὶ πολιτεῖσθαι καὶ κρινωνικὸν ζῶον, καὶ πεφυκῶτος ὅσον χεῖρ χεῖρον πολιτικῶς καὶ φιλομῆως καὶ φιλομῆως ἀφῆσθαι. διὸ πολιτεῖσθαι κατὰ τῆσιν ἐστὶν, οὐ πεπολιτεῖσθαι κατὰ τῆσιν ἀληθῶς. οὐκ ἀληθεῖσθαι καὶ

D δικαιοπραγεῖν, ἢ δικαιοπραγεῖσθαι καὶ φιλεῖν, ἢ φιλεῖσθαι τὴν πατερίδα καὶ τοὺς πολίτας. ἐπὶ ταῦτα γὰρ ἡ φύσις ἀγαθὴ καὶ ταύ- τας ὑπαγορεύει τὰς φωνὰς τοῖς μὴ διεφθόροις τελείως ὑπὸ δόξης καὶ μαλακίας.

Πολλοὶ σε διηγοῖς ἀξίον ἡκίδη πατήρ,

Καὶ μὴτε παυσάμεθα δρώντες ἀβροτοῖς. οἱ δὲ τὰς ἀρρώστιας παρὰ βλαβερῶν καὶ τὰς ἀδυναμίας, νόσου καὶ πη- ρώσεως μάλλον ἢ γῆρας κατηγορεύουσι. καὶ γὰρ νέοι πολλοὶ, νο- σῶδεις, καὶ ῥωμαλέοι, γέροντες ὡς τε δεῖ μὴ τοὺς γέροντας, ἀλλὰ τοὺς ἀδύνατους ἀποτρέπειν, μὴ δὲ τοῖς νέοις παρὰ βλα- βερῶν, ἀλλὰ τοὺς δυναμῶνους. καὶ γὰρ καὶ Ἀειδαῖος ἡ νεός, γέρον δὲ Ἀντήριος. ἀλλ' ὁ μὲν ἀπασαν ὀλίγου δεῖν κατε- κίησθαι τὴν Ἀσίαν ὁ δὲ, ὡς περὶ ἐπὶ σκίωσιν δορυφόρημα, κωφὸν ἡ νόνομα βασιλείας, καὶ παρὰ βλαβερῶν ὑπὸ τῶν αἰ- κραιτωῶν παρηνεχόμενον. ὡς παρὰ οὖν ὁ Γερόδικον τὸν σο- φιστῆν ἢ Φιλήταν τὸν ποιητὴν ἀξίον πολιτεῖσθαι, νέους μὲν, ἰσχυροὺς δὲ καὶ νοσῶδεις, καὶ τὰ πολλὰ κλινοπετεῖς δι' ἀρ- ρώστια ὄντας, ἀβελτεροὺς ἐστὶν, οὕτως ὁ κωλύων ἀρχειν καὶ στρα- τηγεῖν τοῖον τῶν γέροντας οἷος ἡ Φωκίων, οἷος ἡ Μασανάσ- σης ὁ Λίβιος, οἷος Κάτων ὁ Ρωμαῖος. ὁ μὲν γὰρ Φωκίων ἀφ- μημένων πολεμῶν ἀκρίως τῆ Ἀθηναίων, παρηνεχόμενος ἀρχειν ἐξήκοντα ἐτῶν ἀκρίως τῶν ὀπλων λαβόμενος ὡς δὲ ἡγεμῶνικόν, Οὐδὲν (εἶπεν) δεῖν ἔγω γὰρ ἔσομαι μὲν ὑμῶν ὁ στρατηγὸς ὑπὸ

ὁ γδὲ καὶ ἐπὶ γῆρας. Μασανάσσην δὲ ἰσχυρῶς Πολύβιος ἐπηνεχόμενος μὲν ἐτῶν ἀποθανῆναι, περὶ αἵματι καταλιπὸντα παρὰ βλαβερῶν ἐξ αὐτῶν γεννημένον, ὀλίγον δὲ ἐμπερῶσθαι τῆς τελότητος, μάχην ἡκίησθαι μεγάλην Καρχηδονίους.

ὁ φθίνουσα τῆ ὑπεραίμα πρὸς τὴν σκλήρην ῥυπαρὴν ἀρτόν ἐσθίουσα, καὶ πρὸς τοὺς θαυμαζόντας εἰπεῖν ὅτι τὸ τοιοῦτον ποιεῖ,

Λάμπει γὰρ ἐν χρείαισιν ὡς πρὸς Διὸς ἑταίρῳ

Καλὸς γάρ ἐστιν ὁ δὲ δὲ γῆσαν ἡμῶν ἑταίρος, ὡς φησὶ Σοφοκλῆς. ὡς δὲ ἡμεῖς φησὶν, ἐκείνο τῆς ψυχῆς τὸ γάμμα, καὶ τὸ φέγγος, ὡς λογίζομεθα καὶ μνημονόμοιοι καὶ φρονόμοιοι. διὸ καὶ τοὺς βασιλεῖς φασὶ γίνεσθαι βελτίονας ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις ἢ ἐν τῷ ἀνάσσειν.

Ἀπάλων γὰρ τὸν Εὐμόροισ ἀδελφὸν ἑταίρου μακρῶς καὶ εἰρῆνης ἐκλυθέντα κριμῆν, Φιλοποίμῳ εἰς τῶν ἐταίρων ἐπιόμαθ' ἀτεχνῶς πεινόμενον ὥστε καὶ τοὺς Ῥωμαίους παίζοντας ἐκείνους ἀφ' ἑαυτῶν ἀφ' ἑαυτῶν ἄσας πλεόντων, εἰ δυνάσται ὡς τὰ Φιλοποίμῳ βασιλεύοντι.

Ἀδελφὸν δὲ Ῥωμαίων οὐ πολλοὺς αἰεὶ τῶν δεινοτέρους στρατηγῶν, ὅτε τὰ πρὸς αὐτὸν φρονεῖν σιωπῶν ἐπεὶ δὲ μετῴκειν ἑαυτὸν εἰς βίον ἀφρακτόν καὶ διατῶν οἰκουρῶν καὶ ἀφροῦν, ὡς περ οἱ ἀσπίδοι τῆς γαλιναίας ἐνεκρωθεὶς καὶ καταμύθαις, εἶτα Καλλιθένης ἑταίρου ἀπελευθερῶν βόσκειν καὶ ἡτασθεῖν παρέχων τὸ γῆρας, ἐδόκει καὶ ἀφρακτόν ἐσθαι φίλῳ ὡς αὐτῶν καὶ γῆρας τῶν ἀφροῦν οὐ Μάρκος ὁ ἀδελφός, ἀπελάσας τὸν αἰθερῶν, αὐτὸς ἀφροῦν καὶ ἐπαυδαγῶν τὸν λοιπὸν αὐτοῦ βίον, ἔπειτα γῆρας. ἀλλὰ Δαρειῶς ὁ ἑξέρχων πατὴρ ἔλεγε, αὐτὸς αὐτὸν ὡς τὰ δεινὰ γίνεσθαι φρονιμώτερος. ὁ δὲ Σκύθης Ἀτίας μὴδὲν οἶεσθαι τῶν ἰπποκόμεν

ἀφροῦν ἑαυτὸν, ὅτε γοργῶν. Διονύσιος δὲ ὁ πρὸς βούτερος, πρὸς τὸν πυθόμενον εἰ γοργῶν, Μιδέποτε (εἶπεν) ἐμοὶ τοῦτο συμβαῖν. τῶν μὲν γὰρ (ὡς φασὶν) ὅτι πεινόμενον, ῥῆγνυται, ψυχὴ δὲ ἀπειρῶν. καὶ γὰρ δὲ μνημονί τὸ κατακρούειν ἡμωσμέναι, καὶ γεωμέτραι τὸ ἀναλύειν, καὶ ἀεθμηπικὴ πλὴν ἐν τῷ λογίζεσθαι σιωπῶν ἐκλυπόντες, ἅμα ταῖς ἐπιγείαις ἀμαυροῖσι τῆς ἡλικίας τῶν ἑξέων, καὶ περ οὐ πρὸς ἀκρίβειαν ἀλλὰ θεωρητικῶν τεχνῶν ἔχοντες. ἢ δὲ τῶν πολιτικῶν ἑξέων, ἀβουλία καὶ φρονίσις καὶ δικαιοσύνη, πρὸς δὲ τοῖς ἐμπειρίαις σοφιστικῆς καὶ λόγων πειθῶν δημιουργῶν δύναμις οὕσα, τὰ λέγειν αἰεὶ ἢ καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ λογίζεσθαι καὶ δικάζειν σιωπῶν. καὶ δεινὸν εἰ τοῦτων ἀποδράσα, πρὸς αὐτὸν τῆλικῶν δὲ τῶν καὶ τῶν ἀφροῦν τῆς ψυχῆς καὶ γὰρ τὸ φιλεῖν ἄνθρωπον εἰκός ἐστιν ἀποδράσθαι, καὶ τὸ κρινόμενον καὶ τὸ δικάσειν, ὡς δὲ δὲ μὴ εἶναι δὲ τῶν πρὸς αὐτὸν εἶχες, ἀθάνατον μὲν οἶον, χρεῖαν δὲ ἐχούσα ἀφροῦν αἰεὶ πολλῆς ἐπιμελείας, ἐκ αἰετῶν σφυγῶν οὐδ' ἀπείπασθαι τὸ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ βοηθεῖν ὡς λειτουργικῶν πολλῶν χρόνον ἢ δὲ πατεῖς καὶ μητεῖς (ὡς Κρήτες καλοῦσι) πρὸς βούτερος καὶ μείζονα δὲ καὶ γῆρας ἔχουσα, πολυχρόνιος μὲν ἐστίν, οὐ μὲν ἀφροῦν ὡς δὲ ἀφροῦν, ἀλλ' αἰεὶ πολυωρίας δεομένη καὶ βοηθείας καὶ φρονίσις, ὅτι πρὸς αὐτὸν καὶ κατέχει τὸν πολιτικόν, Εἰανὸς ἀφροῦν, καὶ τὸ ἐσυμμεῖν κατερύκει. καὶ μὲν οἶον ἀφροῦν μετὰ Πυθίᾳ λειτουργῶντα πολλὰς πυθιάδας. ἀλλ' ὅτι αἰετῶν, ἵκανά σοι ὡς Πλούταρχε, τέτυται καὶ πεπόμενται καὶ κεχρόνεται, νῦν δὲ ὡς πρὸς βούτερον ὄντα τὸν ἑταίρου ἀποδράσθαι, καὶ τὸ χρεῖαι τὸν πολιτικὸν ἀφροῦν τὸ γῆρας. οὐκ οὐ μὴδὲ σεαυτὸν οἶον δὲ τῶν πολιτικῶν ἑταίρων ἑξέρχων οἶον καὶ πρὸς αὐτὸν, ἀφροῦν τῶν πολίεως καὶ ἀφροῦν ἡμῶν Διός, ἐκπαλα κατεργασμένην αὐταῖς. ἀλλ' ἀφροῦν.

postridie conspectum fuisse pane vescentem sordido: idque mirantibus dixisse, Facere se hoc *
Namque as vel ut decorum splendet vsibus:
Cum non habitata tempore concidat domus.

vt ait Sophocles. quod nos recte dicimus de luce & splendore animi, eiusque vi ratiocinante, memoria, ac mente. Itaque reges etiam meliores fuisse tradunt in bellis & expeditionibus, quam in ocio. Attalum sane Eumenis fratrem longo ocio & pace dissolutum Philopœmen amicorum vnus saginabat pinguem ignauia redditum. ita vt Romani subinde per iocum quærerent ex his qui ex Asia nauigabant, Rexne apud Philopœmenem aliquid posset. Inter Romanos non inuenies multos Lucullo meliores imperatores, dum is rebus gerendis curam impendit. vbi vero sese in vitam ociosam domi delitescens & curis vacuus demisit, spongiæ instar tranquillitate enecatus & contabescens, ac Callistheni libertorum vni se alendum, suamque senectutem cicurandam tradens, creditus fuit ab eo veneficiis & amatoris poculis corruptus: donec Marcus frater hoc remoto, ipse reliquam fratris vitam (non multam illam) pædagogii in morem curauit. At vero Darius Xerxis pater dicebat, se sibi ipsi in rebus arduis prudentia præstare. Et Areas Scytha, se nihilo equisonibus meliorem si ociaretur. Dionysius maior interroganti an esset ociosus, respondit: Absit vt hoc mihi vnquam contingat. Nimirum arcus, vt fertur, nimium si intendatur, rumpitur: anima laxando perit. Etenim musici si concentus audiendi, Geometræ demonstrationes resoluendi, arithmetici ratiocinandi adfuiditatem si omittant, vna cum exercitatione etiam ipsos habitus progressu ætatis deminuunt, quamquam non in agendo, sed in considerando positos. At ciuiliū habitus virorum, consilii facultas, prudentia, & iustitia, tum peritia coniecturam faciendi, & ad persuadendum apte dicendi, semper aliquid loquendo, agendo, ratiocinando, ac iudicando continetur: vt indignum sit facinus, cum hæc subterfugiendo committere, vt tot tantæq; virtutes ex animo effluant, simul etiã humanitatis, societatis, & beneficentiæ studio elanguescentibus, quarum nullus finis, nullus terminus debuit esse. Quod si pater tibi esset Tithonus, immortalis quidem, sed qui tamen senectutis causa multa identidem indigeret curatione: non puto te detrectaturum aut grauate subiturum esse laborem eius curandi, compellandi, & adiuvandi, qui tam longo tibi inserviisset tempore. At enim patria & (Cretensium more vt loquar) patria plus in te quam parentes tui ius habet, diuturna quidem, non tamen à senectute immunis aut sibi ipsa sufficiens. itaque semper procurationis & opitulatio- nis indiga ad se trahit & reuocat ciuilem virum,

Iniectaque manu vesti tenet, ire volentem.

Equidem nouisti me Apollini Pythio multis iam Pythicis solennitatibus operam nauasse. neque tamen hoc mihi diceres, satis abs te, ô Plutarche, sacrificatum est, & pompæ choreæque ductæ: iam tempus est vt prouectæ ætatis rationem habens coronam deponas, atque oraculum relinquant. Proinde tu quoque existimare noli tibi sacrorum ciuiliū principi atque interpreti deferendos esse Forensis atque Vibium protectoris Iouis honores, quibus curandis iam pridem es consecratus.

οὐκ οὐ μὴδὲ σεαυτὸν οἶον δὲ τῶν πολιτικῶν ἑταίρων ἑξέρχων οἶον καὶ πρὸς αὐτὸν, ἀφροῦν τῶν πολίεως καὶ ἀφροῦν ἡμῶν Διός, ἐκπαλα κατεργασμένην αὐταῖς. ἀλλ' ἀφροῦν.

ἔστι δ' ὅπου καὶ τὸ φιλότιμον καὶ τὸ ἀβόλον, ὡς ἐν ἑλίπνῳ
καὶ χαλκῷ ἐπιπέπουσαι τοῖς τηλικούτοις· ὁ παροῦστος δὲ
δύνη ἐν πολιτείᾳ ἀφρονικῆς λειψυρίας ὑπομνήτων, οἷα
πλάττωσας καὶ λιμνῶν ἐπιμελείας καὶ ἀγροῦς, ἐπὶ τῷ
παροῦστος καὶ ἀποδημίας παρὸς ἡγεμόνας καὶ διωκτάς
ὑποτρέχων, ἐν αἷσι ἀναγκασθὲν ὅσδε σμῖνον ἐνεστὶν δι-
λαίηρα πείρα, καὶ τὸ παρὸς χαλκῷ, ἐμοὶ μὲν οἰκῶν, ὡς φίλε,
φαίνεται καὶ ἄλλοι, ἐτέροις δὲ ἴσως καὶ ἐπαύρις φαίνεται καὶ
φορηκόν. ὅσδε γὰρ ἐστὶν ἀρχαῖς, τὸ τηλικούτον ὡς φερεσθῆναι,
πλήττωσας γὰρ μέγιστος πικρῶτα καὶ ἀξίωμα· κατὰ τὸ
ἔω σὺ μὲν Ἀθῶν ἡ μεταχρῆσθαι τῆς δὲ Ἀρείου πάριου ἑξ-
λῆς ἐπιτασίαι, καὶ ἡ Δία τὸ παροῦστος τῆς Ἀμφικτυο-
νίας, ἔω σοὶ ἀφ' ἑβίβας πρῶτος ἡ πατεῖς ἀνατέθεικε, πόνον
ἡδὺν καὶ μακρὰ τὸ δὲ καὶ μακρὰ ἔχουσαι. δεῖ καὶ ταῦτα μὴ
διώκειν τὰς πῆμας, ἀλλὰ φθῆσθαι τὰς ἀρχαῖς, μὴ δ' αἰτιολογῆσαι
ἀλλὰ τὰς αἰτιολογίας, μὴ δὲ ὡς αὐτοῖς τὸ ἀρχαῖν λαμβάνον-
τας, ἀλλ' ὡς αὐτοῖς τὰ ἀρχαῖν ἐπιτιμῶντας, ἔ γὰρ ὡς Τίβε-
ριος ὁ Καίσαρ ἔλεγε, τὸ πᾶν χεῖρα τῷ ἰατρῷ παροῦστος
ὑπερέχοντα ἔτη γερῶν ὡς, ἀποχρῶν ὅσιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ
πᾶν χεῖρα τῷ δῆμῳ παροῦστος, ἡ φωνὴ αἰτιολογίας ἢ φωνὴ
ἀρχαῖν παροῦστος. ἀρχαῖν γὰρ τὸ τὸ καὶ παροῦστος. ὡς τοῦ αἰ-
πῶν ἐχειν ἀσμιότητα καὶ κόσμον, ἀποχρῶν τῆς πατεῖ-
δος καὶ καλοῦσης, καὶ παροῦστος, καὶ ἰόντα μετὰ ἡμῶν καὶ
φιλοφροσύνης, χεῖρα ὡς ἀπὸ τῆς καὶ παροῦστος ἀ-
σπασσάσαι καὶ δεξιῶσάσαι τὸ γέρας. οὕτω δὲ πᾶς καὶ
λόγῳ χεῖρα ἐν ἐκκλησίᾳ παροῦστος ἡγεμόνον, μὴ
ἐπιπιδῶντα σιωπῶντα βήματα, μὴ δὲ αἰεὶ δίκην ἀνεκτρο-
νος ἀναδιδῶντα τῷ φησὶ μὲν, μὴ δὲ τὰ συμπλέκασθαι
καὶ διερεθίζεσθαι ἀποχρῶντα πᾶν παρὸς αὐτὸν αἰδῶ τῶν
νέων, μὴ δὲ μελέτῃ ἡμποιοῦντα καὶ σιωπῶντα ἀπειθείας
καὶ δυσκοίνας, ἀλλὰ καὶ παροῦστος ποτὲ καὶ διδοῖτα παρὸς
δοῦσαν, ἀποχρῶντα καὶ ἀρασιώεσθαι, μὴ δὲ παροῦστος, μὴ
δὲ πολὺ ἀρασιώεσθαι, ὅπου μὴ μέγα τὸ κινδυνολογῶν
ὅσιν παρὸς σιωπῶντα καὶ ἡ τὸ κινδυνολογῶν, ὅσιν δὲ
χεῖρα καὶ μὴ δὲ καλοῦντος ὡς ἀσπασσάσαι δέμα παρὸς διώα-
μι, ἀνατέτα χεῖρα γὰρ αὐτὸν, ἡ παροῦστος καὶ ἡγεμόνον
ὡς παρὸς ἀρασιώεσθαι ἐν Ρώμῃ Κλαύδιον Ἀππιον ἡγεμόνον γὰρ
ὑπὸ Πύρρον μάχῃ μεγάλην πυθόμενος πᾶν συγκλητικόν ἐ-
δίχεσθαι λόγους παρὸς αὐτὸν καὶ εἰρήνης, ὅσιν ἀνασχετὸν
ἐποίησάντο, καὶ παρὸς ἀμφοτέρους ἀποβελθῶντας τὰ ὄψις,
ἀλλὰ ἡκεὶ ἀποχρῶντας παρὸς ἀβελθῶντων. εἰ-
ελθὼν δὲ καὶ κατὰς εἰς μέσον, ἔφη, παρὸς πρῶτον μὲν ἀρ-
σάσαι τὰ τῶν ὀμμάτων φερεσθῆναι, μὴ δὲ αὐτὸν δεξιῶσάσαι μὴ δὲ
ἀποχρῶν οὕτως ἀποχρῶν καὶ ἀποχρῶν βελθόμενος καὶ παρὸς τ-
πῆμας ἐκείνου. ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν κατὰ φάσμα αὐτῶν,
τὰ δὲ διδάξαι καὶ παροῦστος, ἔπεισεν δὲ ὅσιν τὰ ὄπλα
χεῖρα, καὶ ἀποχρῶντα παρὸς τὴν Ἰταλίαν παρὸς τὸν Πύρ-
ρον, ὅσιν Σόλων, τὸ Πείσις ἐπίτου δημοκρατίας, ὅσιν τυραννίδος
ἔω μηχανήματα, φανερῶς ἡγεμόνος, μὴ δὲ ἀμύεσθαι
μὴ δὲ καλύψῃ πολμῶντος, αὐτὸς δὲ ἐνεργῶντα τὰ ὄπλα καὶ
παρὸς τῆς οἰκίας ἡγεμόνος, ἡγεῖσθαι βοηθεῖν τοῖς πολίταις, πᾶσι φ-
σῶν τὸ Πείσις ἐπίτου παρὸς αὐτὸν, καὶ πᾶσι ἡγεμόνον πᾶσι πε-
ποθῶς ταῦτα παροῦστος, τὸ γὰρ εἶπεν. ἀλλὰ τὰ μὲν οὕτως
αἰαγῶντα καὶ τοῖς ἀποχρῶντας καὶ μὴ ἡγεμόνος, αὐτὸν ἐμπνέωσιν, δεξιῶντα καὶ ἀποχρῶντα ὅσιν δὲ τοῖς ἄλλοις ποτὲ
μὴν (ὡς παρὸς εἶρη) ἀποχρῶντα, ἐμμελῆς ἔσται τὰ γλίσχρα καὶ ἀποχρῶντα καὶ μείζονας ἡγεμόνας τοῖς παροῦστος ἀποχρῶντας,

A interdum etiam contentio & temeritas eorum te-
pestiva & grata videtur. Senex autem in rep. mini-
stri officia sustinens, ut vectigalium locationes,
portuum procurationes, ac fori item legationes &
profectiones ad principes & regulos obiens, in qui-
bus necessarium aut splendidum inest nihil, tan-
tum ministerium & captatio gratia: mihi quidem, mi-
Euphanes, miser & aemulatione indignus, aliis for-
tassis etiam insolens importunusque videtur. Senex
enim ne cum magistratu quidem esse tempestivum
est, nisi qui amplitudine & dignitate praestet. qualis
est quam tu nunc geris Areopagici consilii prae-
fecturam, & me hercule Amphictyonici muneris ex-
cellentia, quod tibi patria per totam vitam admini-
strandum tribuit, cum grato & felici labore coniun-
ctum. Sed & hos honores non affectare debet se-
nex, verum recusans suscipere, non petens, neque eos
tam sumere sibi, quam seipsum illi officio largiri.
Non recte T. C. Caesar dixit turpe esse ei qui sexagesi-
mum aetatis annum excesserit, manum medico por-
rigere. imo hoc eum magis dedecet, manum ad
populum intedere in comitiis suffragium peten-
te. Est enim hoc animi degeneris & abiecti: sicut
contra decus maiestatemque aliquam conciliat, patria
deligente, vocante, & expectante descendere cum
honore & gratia, graueque aetate re vera grauem &
suspicendam salutandam amplectendamque prae-
bere. Hoc modo etiam in concione senex oratione
utetur, non identidem ad suggestum profiliens, neque
galli in more loquentibus reclamans, neque colluctan-
do & iritando verecundiam ipsi a iunioribus debi-
tam efficians, neque iis studium ingenerans & con-
suetudinem refragandi: sed nonnunquam iis suam
sententiam impugnandi facultatem concedens, ab
sens ipse & nihil curiose inquirens, ubi id de quo
disputatur non habet magnum momentum ad
communem salutem vel honestatem & decorum.
D Sin vero, iam etiam nemine vocante praeter vires
cursu in publicum se proripere, aut manu se eo-
ducendum vel humeris gestandum praebere debet.
quale est quod de Appio narratur Claudio. Is cum
audiuisset senatum, quod Romani a Pyrrho ma-
gna erant pugna victi, de conditionibus pacis in-
cuncta consultare, impatientia compulsus, quan-
quam utrumque amiserat oculum, per forum in
curiam delatus venit. ingressusque, & in medio
adsistens, Ante se aegre tulisse dixit, quod captus
esset luminibus: nunc optare, ut audire etiam ne-
quiret senatum tam turpia & indigna consultare &
agere. porro autem qua reprehendendis patribus,
qua docendis & excitandis persuasit ut recta arma
caperent, & de Italia cum Pyrrho decertarent. Et
Solon, ubi deprehensum fuit Pisistratum gratiam
popularem captando tyrannidem moliri, nemine
resistere, nemine libertatem defendere audente,
ipse sua arma extulit, & ante domum proposuit,
auxiliumque ciues poposcit. cumque ad eum
mitteret Pisistratus qui interrogarent, Cuiusnam
fiducia rei ista faceret, respondit Senectute se esse
fretum. Verum tantae necessitates etiam confe-
ctos plane senio viros, modo spiritus superest, ac-
cendant & erigunt. Aliis autem in rebus, interdum
(vt dixi) eam adhibebit accurationem, ut recuset vi-
lia & seruilia munera, quae obenti plus molestiarum,

quam ii quorum gratia fiunt, vtilitatis atq; com- modi afferant. aliquando expectando dum de- siderat' ad eavocetur, e domo deinde ad ciues de- scendet rogatus, eoq; fidem sibi augebit. Sed ple- raq; etiam praefens iunioribus dicenda relinquet, tanquam arbiter ciuilis de honore certaminis. & vbi aliquid ultra modum fuerit actum, benigne re- prehendet, ac comiter contentiones, maledicta, & iras auferet: si quid in sententia erratum fuerit, corriget absq; vituperatione, & docebit: bene au- tem dicentem laudabit libere: quin & victoriam interdum vltro concedet, ac se in diuersam per- duci sententiam sinet, vt animos iuuenibus addat. quibusdam etiam cum collaudatione implebit id, in quo defecerant, vt Nestor Diomed.

Sane hunc sermonem nemo culpabit Achium,

Nec dicit contra: sed non oratio sine

Est abs te conclusa suo, non omnia dixi,

Es iuuenis tamen, & posses mihi filius esse.

Illud vero adhuc ciuilis est, non modo aperte & publice reprehendere absque morsu qui animos nimium reprimat atque deticiat: sed multo magis priuatim iis qui ad temp. gerendam apto sunt ingenio subiicere comiter bona praeccepta & consilia: & excitare ad res pulcras, animisque eorum alacritatem addere: ac (quod solent facere qui do- cent equitare) populum illis ita parare, vt ad pri- mum accessum eorum mansuetum is se facilemque praebet. tum si quis iuuenum initio impegit, non pati vt animo is concidat, sed consolari & erigere. Sic Aristides Cimonem, & Mnesiphilus Themistoclem initio a ciuibus male exceptos, & proteruitatis atq; intemperantiae nomine eorum sermonibus vapulantes, confirmauerunt. Demosthenem quoque, cum exactus a populo in gra- ui esset mero: e, accessisse dicitur quidam senex, qui Periclem olim audierat, & monuisse, iniuste ip- sum agere, qui indole Pericli similis, ita de seipso desperaret. Sic etiam Timotheum exhibitatum ob nouitatem artificii, & peccasse in leges musicae ereditum, bono esse animo iussit, vt qui paulopost sub se habiturus esset theatra. Denique, sicut Ro- mae Vestalibus tempus distinctum fuit, ita vt prima eius parte sacra discerent, secunda facerent, tertia alias docerent: vtque sacerdotes Dianae apud E- phesum primum Mellieren, id est futuram sacer- dotem, deinde Hieren, vt iam sacerdotem, po- stremo parieren vocant, quasi defunctam sacerdo- tio. sic vir perfecte ciuilis primum initiabitur rei- pub. eamque gerere discet: deinde geret: vltimo loco alios initiabit atque docebit. Equidem qui praestit aliis certantibus, is ipse interim certare non potest. Qui vero iuuenem in negociis commu- nibus & certaminibus publicis instituit, patriaeque eum ita format, vt possit

Ore loqui docto, & rebus clarere gerendis:

is ad non exiguam aut vilem reip. partem con- ducit: sed ad eam, ad quam potissimum Lycurgus contendens, ad sufecit adolefcentes, vt cuius se- ni tanquam legislatori constanter obtemperaret. Nam quo putas Lyfandru respexisse, cum diceret homines Sparta pulcherrime senescere: an quia se- nibus ibi maxime licet agros colere, fenerari, ta- lis ludere, potare vna: non pfecto. sed quia quiuis senex quodammodo vices magistratus alicuius, aut tutoris, aut pedagogi gerens, non remp. modo inspe- ctant, sed singula etiam singulorum adolefcentium facta,

A η δι' ας παρ' αηται χρειας και αφελειας, εστι δε οπου παει- μων και λεσσυ, και ποθησαι και μετελθειν οικου τον πολι- ται, αξιοπιστοτερος δεομδρους και τεισι. τα δε πλεστα η πα- ρων σιωπη τοις νεωτεροις λεγην παεισιν. οη βραβδων φι- λοτιμιας πολιτικης αμιλλα. εαη η παρβαλλη ο μετερον, και παπιδμδρους ηπιας, και μη δμδρειας αφαιρων φιλοτι- κιας και βλασφημιας και οργας, εν δε ταϊς γωμιας τον α- μδρταοντα παρβαμδουμδρους αιδω λδγου και διδασκων, ε- παμδν η αφδδως τον και τορδουωτα, και νικαμδρους εκουσιως

B και παειμδρους ο πεισαι η παει ημεδαι πολλακισ, οπως αυδαιωνται και θαρωσιν, ενιοις δε και σιωπατα πληραν μετα βφημιας ο ελλεπον, ως ο Νετωρ,

Ουης ποι τον μυθον ονοουσαι οσαι Α χαμδν,

Ουδδδ παλιν ερεφ' ατηρ ε τελος ικεο μυθων.

Η μω και νεος εασι, εμδς δε κε και παϊς εης.

του πυ δε πολιτικωτερον, μη μονον εμφαιδς μηδε δημο- σια οιδδζειν αιδω δηγημδ σφδδρα και λουονδς η ταπεινω- πια, δλλα μωλλον ιδια τοις ο πεφουχοι παρδς πολιτιας, η ποτημδρους και σιωπημδρους δμδρδς λδγους τε

C χρειας και πολιτδματα σιωεξορμηη παρδς τα και λα και σιωεπιλαμωρμωων οφδρημα, και παρδρων, ως παρ οι διδασκωνται ιπωευδν, εν αρχη χειρηθη και παρδν οπι- βιωαι τον δημον. ει δε ης σφδδρειη, μη παειοραη δδαθυ- μωμωτα τον νεον, δλλ' αιδιας και παρβαμδουμδρους, ως Α- ειτειδης Κιμωνα, και Μησιφιλδς Θεμισοκλεα, δεσχεραι- νομδρους, και κακως ακουονδς εν τη πολει το παρδτον, ως ιταμοις και ακυλαδους, επηρδν και αιεθαρρωαι. λεγεται δε και Δημοσδριουδς οκπεσονδς εν τα δημω και βαρδως φδρενδς, αφαιδαι παλαιον ινα γεροντα τω ακυκδδτων

D Πρεμκδρους, και ειπειν, ως εκειω ταηδ ει παρδσεικως την φουση, ουδδδ καις αυδ και τε γωκεν. ουτω δε και Τιμο- θεον Ευειπιδης σιωεπιμδρον οπι τη καινοτομια, και παρδ- νομειν εις τω μοιδικη δοκωμωτα, θαρρδν εκελδσειν, ως ολιγρου χροου τω πατρων ηω αυτδ ηρησομδρων. και το- λου δε, ως παρ εν Ρωμη ταϊς εσ ιασι παρδταις τε χροου διωειται, ο μω μαρδταιην, το δε δραη πα νενομισμδρα, το δε τει τον ηδη διδασκειν και τω εν Εφδσω παει τω Αρτεμιν, ομοιωδς εκασου μελλιερω τα παρδτον, ειθ ιερω, το δε τειτον, παειριω και λδδσιν ουτωδ ο τελδως πολι-

E ικδς ανηρ, τα μω παρδτα μδρδτων επι πολιτευδσαι και μωμδρους, τα δε εοχατα, διδασκων και μωσαγωγων. το μω γδ οπιτατειν αθλοδσιν ετεροις, οκδ εστι αυτον αθλην. ο δε παρδδτελδων νεον εν παρδγμασι καινοις και δημοσιαις αγωναι, και παρδδδδδων τη πατειδι Μυθων τε ρητηρ εμδρωα και ηκητηεατε εργων, εν ου μικρω μερει πολιτιας οδδδδ φαυλω χρησιμδς εστιν, δλλ' εις ομωλιστα και παρδ- τον ο Λυκωδρδς εντεινας εαυτον, ειησε τδς νεουδς παρδτη παρδ- οδδτη και παρδ νομοτηη καινομδρους δλα τελειν. επει παρδς τι βλεπας ο Λυσαιδδδς ειπεν ως εν Λακεδαμωνι και λιστα γηραδσιν; αρ οπι γεωργειν εζεστιν μελιστα τοις παρδδουτεροις εκει, και δδμειζειν η κωδδειν συκαδεζομδ- νουδς, η πινειν εν ωρα κωδδονδς; οκδ αυ ειποιδς δλλ' οπι εδδπον ινα παρδτες οι τηλικουτοι ταειν αρχοντων η ιναδν παρδδνομωη και παρδδδδων εχοντες, ουτα και πα μονον οπι- σω ποδσιν, αλλα και τω νεων εκασα αυ παει τε τα

γυμνάσια καὶ παιδείας καὶ διαίτας καταμαρτυροῦσιν ἔπα-
 ρέρως, φοβέσθαι μὲν ὄντες τοῖς ἀμαρτάνοις, ἀδέσει δὲ τοῖς
 ἀγαθοῖς καὶ ποθεινοῖς. Ἐραπύλοισι γὰρ αἰεὶ καὶ διώκουσιν αὐτοὺς
 οἰκέοι, ὅ κ' ἄριστον καὶ τὸ γυμνασίον αὐξάνουσι καὶ συνεπιγα-
 ρωῦσιν αἰδῶ φθόνου. τὸ γὰρ ὅτι πάντες ὁσδὲν χροῖον παρέπον
 ἡλικίας, ὅμως ἐν νεοῖς ὑπορεῖ χροῖων ὀνομάτων, ἀμύλλαι
 καὶ ζήλος καὶ φιλοπῆμια, ἡρωσθηροδρόμων. ἐν δὲ ὑπερβού-
 πταις κτηνελῶς ἀωρὸν ἔστι καὶ ἀγχιον καὶ ἀγχιές. διὸ δεῖ πρῶ-
 τῶτά τινι φθονεῖν ὄντα τὸν πολιτικὸν γένος, μὴ κατὰ τὸ
 τὰ βασκανα γερῶνδρα, τῶν τῶν ἀβλαστάνοντων καὶ ὑπο-
 φουρῶν σαφῶς ἀφαρεῖσθαι καὶ κλοῦειν τὴν βλάστην καὶ
 τὴν αὐξήσιν, ἀλλ' ἀμύλλως ἡρώσθησθαι καὶ παρέχειν τοῖς
 ἀπληρομακροῦσι καὶ ἡρώσθησθαι πλεονεξίᾳ ἐαυτὸν ὀρθοῦντα
 καὶ χειροαγωγῶν καὶ τρέφοιτα, μὴ μόνον ὑψηλῆσιν καὶ
 συμβουλίαις ἀγαθαῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκαρῶν πολιτικῶ-
 μάτων ἡμιῶν ἐχόντων καὶ δοξασίᾳ ἡλικίας ὑποურγίας ἀβλα-
 στείς μὲν, ἡδείας δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ ἡρώσθησθαι χάριν ἐσομένης
 ὅσα δὲ ἔστιν αἰτίητα καὶ ἡρώσθησθαι, καὶ κατὰ τὸ τὰ φάρ-
 μακα δάκνει τῶν ἀκαρῶν καὶ λυπεῖ, τὸ δὲ καλόν, καὶ λυ-
 σιτέλες ὑπερῶν ἀποδίδωσι, μὴ πῶς νεοῖς ὅτι ταῦτα ἡρώσθη-
 ροντα, μὴ δὲ ὑποβάλλοντα ἰορῶν, ὅχλων ἀγνωμονοῦ-
 των ἀήθεις οἶσιν, ἀλλ' αὐτὸν ἐκδεχόμενον τὰς ὑπερῶν συμ-
 φερῶν ἀπεχθείας. ὅτι γὰρ διναστέροις τε ποιήσει τοῖς νεοῖς
 καὶ ἡρώσθησθαι ἐν ταῖς ἄλλαις ὑπερῶν. τῶν δὲ
 πρῶτα δὲ ταῦτα χροῖ μνημονοῦσιν ὡς οὐκ ἔστι πολιτεύεσθαι
 μόνον τὸ ἀρχεῖν καὶ ὑπερβῶν καὶ μέγα βῶν ἐν ἐκκλησίᾳ,
 καὶ τῶν τὸ βῆμα βακχῶν, λέγειται ἢ γράφοντας ἀ οἱ
 πολλοὶ τῶν πολιτεύεσθαι νομίζουσιν, ὡς τῶν ἀμέλει καὶ φι-
 λσοφῆν πῶς ἀπὸ τῶν διφροῦ ἀγαλερῶν, καὶ σχολαστέ-
 πῶν βιβλίοις περὶ ἡρώσθησθαι ἢ δὲ συνεχῆς ἐνέργειαι καὶ ἡρώ-
 ζουσιν ὀρωμένη καθ' ἡμέραν οὐδαμῶς πολιτεία καὶ φιλοσο-
 φία λελήθει αὐτοῖς, καὶ γὰρ τοῖς ἐν τῶν ἀναξίμων τῶν
 ἡρώσθησθαι φασίν, ὡς ἔλεγε Δικαίμαχος, οὐκ ἔτι δὲ πῶς εἰς
 ἀγρὸν ἢ ἡρώσθησθαι φίλον βαδίζουσιν. ὅμοιον δὲ ἔστι τῶν φιλο-
 σοφῶν τὸ πολιτεύεσθαι. Σωκράτης γοῦν οὐτε βάρδρα τῶν,
 ἔτε εἰς θεῶν καλῶν, ἔτε ὡσαν ἀγαθῶν ἢ ἡρώσθησθαι τῶν
 γνοίμοις τεταγμένῳ φυλάττων, ἀλλὰ καὶ παίζων, ὅτι τῶν
 χροῖ, καὶ συμπάνων, καὶ συσραπυόμῶν ἐπίοις, καὶ συσρα-
 ρῶν, τέλος δὲ καὶ συμδεδεμένους καὶ πίνων τὸ φάρμακον,
 ἐφιλοσοφῶν ἡρώσθησθαι ἀποδείξας τὸν βίον ἀπὸ τῶν χροῖ καὶ
 μέρει καὶ πάθει καὶ ἡρώσθησθαι ἀπλῶς ἀπασιν φιλοσοφίαι
 δεχόμενον. ἔτω δὲ ἀγαπῶν, καὶ τῶν πολιτείας, ὡς τοῖς
 μὲν αἰσθητοῖς, ἔδῃ ὅτι ἀγαπῶν ἢ ἡρώσθησθαι ἢ δὲ
 μνηροῦσι, πολιτενομένων, ἀλλ' ὅχλων ποικίλῶν ἢ ἡρώσθη-
 εἰσῶν, ἢ τῶν ἀγαπῶν ἢ λειτεργῶν ἀγαπῶν ἢ ἡρώσθη-
 κωνικῶν καὶ φιλαίθρων καὶ φιλοπόλιν καὶ κηδεμονικῶν καὶ πολι-
 τικῶν ἀληθῶς, καὶ μὴ δὲ ποτε τῶν χλαμύδα τῶν, πολι-
 τενομένων αἰεὶ τῶν παρορμῶν τοῖς διωκτέοις ὑψηλῶν τοῖς
 δεομένοις, συμπάρηται τοῖς βελδομένοις, ἀγαπῶν τοῖς κα-
 καῖς ἡρώσθησθαι, ὅτι τῶν ἀγαπῶν τοῖς ἀγχιόμοις, φανερὸν
 εἶναι μὴ παρέρως ἡρώσθησθαι τοῖς χροῖοις, μὴ δὲ ἀπὸ τῶν
 δὲ τῶν ἢ τῶν ἀκαρῶν ἀγαπῶν τῶν ἡρώσθησθαι εἰς τὸ ἡρώσθησθαι βαδίζ-
 ζουσιν καὶ ὁ βουλομένη ἄλλως δὲ ἀγαπῶν χάριν
 ὡς ὅτι τῶν ἢ ἀκαρῶν, ὅταν ἐπέλθῃ, τῶν ἀκαρῶν,
 reip. aduerrere, aut tum demum, cum hoc agitur vel requiritur, vt principe loco in theatrum curiamve am-
 bulet, alioquin animi gratia tanquam ad spectaculum aut auditionē solitus vbi ita libuerit in senatum venire,

A exercitationes, ludos, victum. idq; non obiter, sed
 itavt & peccantibus sint terrori, & probi eos reue-
 reantur ac desiderēt: colunt enim eos & sectantur
 adolescētes, quorum elegātia & generosa indoles
 ab iis prouehitur & alacritate imbuitur absq; vlla
 inuidia. Hoc enim vitium quanquam nulli aetati
 conuenit, tamē apud adolescentes speciosis nomi-
 nibus certaminis, emulationis, & honorum studii
 velatur. sed in sene omnino est intempestiuum, fe-
 rum, & indecorum. Oportet itaq; ciuilem senem
 quam longissime ab inuidentia abesse. neq; in-
 star veterum truncorum fascino quodam iuxta vi-
 rentia & succrescentia succopriuare, eorumq; im-
 pedire incrementa: sed benigne recipere ad se eos
 qui se adiungunt atque sectantur, eosq; dirigere,
 manu ducere, & educare. non praeceptis modo &
 consiliis bonis: sed & concedenda iis facultate res
 ad publicum pertinentes gerendi, vnde honor ali-
 quis & gloria ad eos possit redire: aut ministeriū
 obeundorum, quae nullo cum reip. damno, gratæ
 multitudini sint futuræ, ipsiq; gratiam concilia-
 turæ. Quæ vero aduersarios habent causæ, & sunt
 arduæ, ac medicamentorum instar morsum prin-
 cipio molestiamq; inferunt, bonum & vtilitatem
 postmodo suo tempore allaturæ: ad has iuuenem
 tractandas nequaquam producet, neq; eum rerū
 imperitum in turbashominū coniciet male sen-
 tentiū, vt ex euentu in ipsum odia redundēt. Hoc
 pacto iuuenem erga se beneuolentiā augebit, eos-
 que ad aliaministeria reddet alacriores. Preterhec
 quæ diximus, omnia, illud memoria tenēdum est,
 reip. administrationem non in hoc solo consistere,
 vt imperes, legationes obeas, in cōcione vehemen-
 ter vocifereris, & ad fugge stumbaccheris, dicēdo-
 que & scribendo grasseris. quibus rebus nonnulli
 reip. administrationem definiunt: sicut & philoso-
 phari hos duntaxat putāt, qui in exhedra differūt,
 aut libris conscriptis scholas suas complectuntur.
 Interim eos non fallit, quæ quotidie in factis actio-
 nibusq; continuatur atque conspicua est philoso-
 phia, atque ciuilis ratio. nam, sicut Dicæarchus re-
 fert, eos aiebant ambulare, qui in porticibus spacia
 suū deorsumq; conficerent, non qui in agrum
 aut ad amicos irent. At n. eadem est philosophan-
 di ratio, quæ temp. tractandi. Nam Socrates, cum
 neq; posuisset subtellia, neque cathedram conscen-
 diffet, neq; discipulis scholæ aut deambulationis
 vllam certam cōstituissethoram; cum aliis ludens,
 cum aliis (vt res dabat) bibēs, militans, in foro ver-
 fans, ad extremum etiam vna in carcere vincus, &
 venenum bibens, philosophabatur. primusque o-
 stendit vitæ omne tempus, partem, casum, nego-
 cium omnino aptū esse studio sapiētiae. Quod co-
 gitandū mehercle est etiā de gubernatione ciuita-
 tis. Scilicet stolidos, siue ii prætores sint, siue scribe
 siue oratores, nūquam gerere rēpublicam: sed vel
 popularē captare laudem, vel sese conuentui ostē-
 tare, vel moliri dissidia, vel necessitati in obeundo
 aliquo ministerio inferuire. Eum vero, qui ciuilis
 societatis, humanitatis, reipublicæq; serio sit stu-
 diosus ac vere horum curam gerat, etiam si nun-
 quam chlamydem induat, semper tamē temp. ge-
 rere, dum eos excitat qui duces autoresque iis esse
 possunt, quib' opus est: dum cōsultantibus adest,
 pudorem incutit male agētibus: cōfirmat eos qui
 recte sentiunt. vt constet eum nō obiter animum

